

Epiros ingångna underrättelser, omöjligt kunnat vara närvarande vid de händelser, som tilldragit sig vid Thermopylerne. Genom den okunnighet, hvori många Greker äro om geographien, har han troligtvis blifvit förblandad med en annan härförare; emellertid skall äfven Norrman den 20 Juli hafva vunnit en seger i Albanien, hvaröfver likväl det närmare felar. Så mycket vet man med visshet, att han jemte Botzaris i medlet af Juli var stationerad vid Arta, som ligger 80 timmars väg från Thermopylerna. — Bref från Bitolia af d. 31 Juli berättar äfven Chorschid-Paschas fullkomliga nederlag vid Thermopylerna, och innehålla, att hela hans armée blifvit tillintetgjord, att han sjelf skall befinna sig ibland de fångne, och att all tross, kostbarheter, 70 Beier och 11,000 Turkar fallit i Grekernes händer. En annan berättelse däremot påstår, att Chorschid-Pascha efter slaget med 4000 man dragit sig tillbaka till Larissa, men att trenne andra Paschar blifvit fångne. Men äfven Odysseus skall på första bataljdagen hafva blifvit dödligen sårad. Från grekiska sidan, (fortfar denna berättelse,) kände man förut genom spioner det förestående hafvudanfallet, och hade sammankallat alla stridbare män i Morea. Ärkebiskoppen Germanos från Patra uppbadade till och med Mainotternas stridbara qvinnor, och 2000 följde hans kallelse. Grekerne stodo sedan d. 3. Julii med en stark här uppställda vid passen. Den 11:te ryckte de fram nr bergen, för att våga den första ordentliga träffning med sina fiender på öppna fältet. Den 12 upplästes en proclamation af furst Demetrios Ypsilanti, hvori det bland annat hette: "Tappra ädle Greker! För första gången stån I emot fienden uti stort fältslag. Grekland väntar sin befrielse af eder. Det är dödsnödvärn, som drifver oss. Skåden Chios! och jag behöfver icke säga mer. Lefve Religionen! Döden åt Barbarerne!" — Grekerne började striden med raserilik entusiasm, men måste den 13 draga sig tillbaka med betydlig förlust. De hade emellertid åter uppställt sig i bakhåll vid Thermopylerne, och här utfördes hafvudslaget d. 14. Död och förstörelse utbredde sig ibland Turkarne; allt föll under Grekernes svärd, och nästan hela turkiska arméen blef förstörd. Vid utgången från Thermopylerne hade 700 Greker gjort motstånd ända till aftonen och uppehållet hela turkiska arméen, till dess Grekerne kringgätt dem. De Grekiska qvinnorna förde gossar af 10 år i striden, och kastade stenar ned från bergen på turkarne. Grekland ser sig på en gång åter försatt i förntiden, och hoppet upplifvar alla sinnen, I Leonidas' ställe såg man här den unge

Botzaris, som uppgaf sitt lif i Thermopylerne, under utropet: Frihet! sedan han tillbakahållit turkarne en hel dag. Hans lik föres till Korinth, beledsagadt af 1000 qvinnor och 160 präster, som timme från timme upstämma andeliga läfsånger till Guds och alla Helgons ära. Hvem skulle förmodat, att sådana bragder åter skulle förnyas, och att sådana krafter slumrat. — Följderna äro icke att beräkna; allt som Grekerne rycka fram, måste hvarje by, hvarje stad, af dödsnödvärn sluta sig till, ty Chios' ryligheter skulle förnyas, om Turkarne åter blefvo segrare. Det är därför ett krig, som vida skiljer sig ifrån alla Europas vanliga krig, ty detta måste af dödsångest, oafsedt alla politiska och religiösa tänkesätt, vid framryckandet alstra tusende allierade. — Enligt ett i Bitolia kringlöpare rykte skall Odysseus hafva upoffrat sitt lif för Grekland af ren patriotism. Han hade, säger man, gått öfver till Chorschid-Pascha; intalat honom, att stor oenighet rädde ibland Grekerne, och läfvat honom råd och understöd. Den turkiske här-föraren gaf emellertid noga akt på honom, och då han såg sig kringgången, lät han afhugga Odysseus hufvudet och nedsabla hans 200 man starka lifvakt. De senast till Belgrad ankomma posttatarer, som medföra bref från Thessalonich och Seres, bekräfta underrättelsen om Chorschid-Paschas fullkomliga nederlag vid Thermopylerne. Från Thessalonich gå brefven ända till d. 31 Julii och från Seres till d. 2 Augusti. I begge städerna förhöllo Turkarne sig lugnt i sitt öde, då de erforo nederlaget, ja, i Seres hade de till och med blifvit liksom fromsinte. Från ingen stad skriver man om någon reaction. I ansende till de hotande omständigheterna hade ståthållaren i Thessalonich förnyat en äldre firman om allmän beväpning, och därpå befällt, att ung och gammal måste skyndsamt arbeta på att sätta Macedoniens hufvudstad i försvarsstånd. Turkarne förskansa således Thessalonich, och vidtaga för öfrigt alla slags försvarsmedel. Man kan däraf sluta till farans storlek. — Man kan icke så snart vänta någon egentelig Bulletin af Grekerne öfver dessa viktiga händelser, emedan de icke hafva några tryckeri-prässar vid arméen; emellertid synes så mycket säkert, att tre paschar, hvaribland, efter någras påstående Chorschid och Dram-Ali, blifvit förde fångne till Livadia. De fångnes antal skall vara 11000 och bytet enligt alla underrättelser omätligt.

Spanien. Natten d. 13 Augusti utspriddes sig det ryckte och upväckte ett ögonblick oro, att Konungen ville afresa; men det visade sig snart,

att det var ett falsk allarm. Slottsvakten fördubblas hvarje natt. Den nya ministären har låtit sammankalla alla anställda, och låtit förklara dem, att de ibland dem, som ock blott visade sig ljumma i det constitutionella systemets försvar, skulle på stället blifva afsatta. Nära 30 officerare af Garderna hafva blifvit arresterade sedan den 7 Julii, för att ställas för krigsrätt. Lieutenant Goiffieux är verkligen dömd till döden. Denna krigsrättens dom måste likväl först underställas General-Capitainens bekräftelse, och som Goiffieux är fransman, har äfven franska ministern lagt sig ut för honom. Nyligen hade den olycklige aftalat med sin fängvaktare att fly, men det lyckades icke, och äfven den senare sitter nu fängsen. Gardes-capitainen Marquis de Torrenueva, som i detta afseende erhölet ett besök af franska ministern, kallade alla corpsens officerare till sig, för att äro Konungen om deras kamrats lif; men de vägrade att komma. Man säger, att Goiffieux skall afrättas d. 17 Augusti. -- Regimenterne Principe och D. Carlos hade lämnat Madrid, för att begifva sig det ena till Burgos, det andra till Siguenza. Tre hundra man af det senare regimentet blefvo vid sistnämnde stad angripne af en timligen betydande styrka,ingo döde och sårade, och återstoden vände tillbaka till Madrid. General Mina har afrest med en escorte af 40 man. Flere truppcorps skola följa honom och förena sig i Arragonien, där han skall samla sin division till fälttåget. Statstidningen tillstår, att hela Catalonien är i upror, de uproriskas antal ofantligt, och att de hafva så mycket mera lycka, som de äro odisciplinerade, o. s. v. Den 7 afseglade 700 män från Vigo under escorte af en Corvette och en Brigg till Havana, för att ersätta de döde och förfäskedade ibland därvarande trupper. -- Universal säger: "Första vilkoret för ett förbund med Portugal måste vara, att det afsänder 12000 man att förstöra factionisterna och afhålla en invasion från halföen, och utom dess upställer en cordon af 8000 man på Galiciens, Estremaduras och Castiliens gränser, för att tillse, att icke spanska rebeller flykta till Portugall. Enligt Gazette de France hade Generalen Baron d'Eroles d. 6 Augusti ankommit till Seo de Urgel och öfvertagit befälet öfver arméen och provinsen; äfven voro Divisions-generalen Freyles och ett tryckeri där. Trappisten hade afmarcherat till Arragoniens förstärkning med resten af sin och en annan prästs division. Ärkebiskoppen Creus presiderar i provincialjuntan uti Urgel. En annan, afhängig af denna, är uprättad i arrondissementet Tarragona. Hela

Arragonien är i resning. Royalisterna höllo Tortosa ännu besatt. -- Till följe af dylika senare underrättelser var "Ministern" (såsom bekant, hufvudet för den fordua Camarilla) Marquis de Matalorida d. 13 ankommen till Seo, dit han begifvit sig genom Andora-dalen; Spaniorerne hade emottagit honom vid gränsen; den 14 installerades Kungliga regeringen, och den 15 aflade de civila och militära auctoriteterna eden för densamma, o. s. v.

Frankrike. På samma sätt, som engelska tidnings-ägarna göra, så hafva äfven de i Paris varande oppositions-bladens redacteurer afsändt snällskrifvare till Poitiers, för att uppteckna debatterna vid discussionen af Bertonska processen. Regeringen har äfven ditskickat en stenograph. De gend'armer, som bevaka Berton, äro förbudna att tala med honom. Efter klockan 8 om aftonen lär ingen gå igenom den gata, där fängelset ligger. -- Man tror, att icke Herr de la Bourdonnaie eller Hertigen Fitzjames, utan H. de Chateaubriand, skall afgå till Congressen. -- Den ministeriella journalen gifver en längre artikel öfver Mainziska central-undersöknings commitéens berättelse, hvori det heter: "Den verkliga händelsen lär vara, att ingen revolutionär conspiracy nu existerar i Tyskland; att det där gifves många föreningar af entusiaster och mystiska sinnen, för att utbräda ett eller annat constitutionelt system, eller blott för att sysselsätta sig med sedliga eller fromma föremål, slutligen att de politiska föreningarne stå i samband med den stora sammansvärjningen emot Buonaparte, kalladt Tugendbund, för hvilket utmärkta personer icke voro främmande. Tugendbundet blef efter Napoleons fall upplöst af dess egna hufvudmän men några af de verksamaste medlemmarne beslöto, att fortsätta föreningen i den afsigten, att försäkra uprättandet af representativ-författningar; därifrån den stora chisman. Central-commitéen har gjort sig oändligt besvär att ådagalägga utarbetandet af några af dessa föreningar. Hr Schmalz gälde under Preussens oocupation af Buonaparte för en anhängare af kejsaredömet; han är den förste som offentligen påstått de hemliga sällskapernas urartning. Central-commitéen har icke kunnat nptäcka det hemliga sällskapet, som, enligt hvad man antagit, skall hafva updragit åt Sand, att mörda Kotzebue; har denne svärmare haft något updrag, så har han tagit hemligheten därom med sig i gräven.

STOCKHOLM,
Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

Måndagen den 16 September.

Bidrag till Skrå- och Gesäll-historien.

Då vi skärskådade Gesällernas ordensregler, undföll det icke vår upmärksamhet, hvilka missbruk hafva sitt frö i det stadgandet, att de Gesäller, som förbrutit sig mot Gesällskapet, antecknas i Svarta boken, och att, då denna föreläses, hvarje medlem bör gifva akt på de antecknade, för att sedan angifva dem på andra orter, där Gesällskap finnes. Hvem anar icke något besynnerligt resultat af en dylik hemlig police? Huru lätt är det icke, att en gesäll på detta sätt i hemlighet förföljes, utan att han kan upptäcka den hand, som förföljer honom, eller söka uprättelse för sitt lidande? att han måste, hatad och föraktad, hvart han kommer, af människor, dem han hvarken gjort ondt eller godt, förgäfvos kring hela landet söka medel till sitt uppehälle?

Dessa följder kunde man förutsätta såsom möjliga. Följande document, som kommit i våra händer, visar, att slutledningen icke var falsk.

"Till

Samtliga Loo Garfware Gesell Bröderskapet I Hela Riket.

Vi får härmedelst Gifva Bröderskapet Till känna att Loo Garfware Gesellen Johan Fredrik Rörås under Resan Emellan Calmar och Pataholm I Sälsskap och Comploct med En annan Person bort stulit 14 alnar Wäf och En Näsduk hvar af han har bekomit 6 alnar och halfva Näsduken blef Gripen På Pataholm och förd hit Till Slottshäkte och har Blifvit där före bestraffad med 8 dyngs Watten och Bröd och stått uppenbarlig Kyrko Plickt Uti Rysby Kyrka Således bör Wäll icke förenämde Joh Fredrik Rörås numera anses för Rättskaffens Gesell Eij heller åtnjuta någon Rätt hvarken af mästare heller Geseller, Calmar d. 4 Junij 1820.

Johan Starr
Gesell

Gustaf Boström
Alt Gesell

Eric Josephson
Gesell

Joh; Fr; Rosendahl
Gesell

A tergo:

Ankom d. 10 Junii till Liuköping och afg. d. 11 till Norrköping (genom Bruzelli.

Ankom d. 12 Junii till Norrköping och afg. d. 14 till Stockholm (genom Gert M. Svanfelt."

Att stjåla wäf och näsdukar är visst icke recommendande; att i åtta dagar lefva på watten och bröd måtte icke vara godt; och att stå uppenbar kyrkopligt i Rysby kyrka är icke hedrande. Men lagen vill, att den, som försonat sitt brott och blifvit åter intagen i församlingen, skall vara fri från allt ytterligare tillmäle och förebräelse. Logarfware-gesellerne i Calmar däremot vilja, att den som brutit mot lagen och blifvit straffad för sitt brott, ej vidare skall åtnjuta någon rätt hvarken af mästare eller gesäller. Gesällläran är så ömtålig, efter deras tanke, som t. ex. den militäriska hedren anses vara, enligt hvilken ingen vanfrämlad eller för brott straffad person får tjäna vid corpsen. Det är således en hög, ärorik post att vara gesäll, d. v. s. att få föda sig medelst arbete på en verkstad! Inför samma point d'honneur bland annat arbetsfolk — och den en gång straffade brottaligen skall utstötas ur samhället och tvingas att blifva en bof af profession. Dessutom företaga Gesällerne sig att kring hela riket utsprida underrättelser, dem de på intet officiellt sätt bestyrka. Det är ganska möjligt, att Rörås stulit och blifvit straffad; men bevisadt är det ingalunda genom ett bref från Olt-Gesällen Boström och Gesällerna Starr, Josephson och Rosendahl. Det är ingen omöjlighet, att fyra personer skulle kunna företaga sig att skrifva lögn om en annan person, utan att på något sätt därför blifva straffade eller tilltalte, då allt sammans går i största tysthet och endast en ovanlig händelse kan skaffa i dagsljuset ett dylikt Skymfbref (så lär benämningen på dessa ordensrapporter vara). Före det olyckliga offret finnes imedlertid, hvart han kommer, en rapport, som beröfvar honom hans goda namn och rykte, stänger för honom hvarje verkstad och nödgär honom att vandra till ett annat ställe; där samma bemötande åter väntar honom. De välsignade skrålagarna hindra honom att på annat ställe än på verkstad använda sin konst — och han är, genom skymfbrefvet, ingen ting mer och ingen ting mindre än beröfvad sina medborgeliga rättigheter och, så till sägande, utstött ur samhället.

Detta är redan rysligt, då frågan är blott om brottslingar och om budkaffars kringskickande angående deras brott och straff. Men det blirver ännu vida eftertänkligare, då man besinnar, att skymbrefven kunna utfärdas ej blott om sådana och med uppgifvande af faeta, utan ock helt enkelt om obehovista misstankar eller om brott mot gesällskapets point d'honneur och ordensreglor, utan uppgift på något enskildt factum, hvarpå varningen mot den illa anskrifne grundas.

Se här en af Skräväsendets vackra frukter. Man bör väl en gång lära sig att rätt värderaderna sköna inrättning.

Tidens Lexicon.

(Forts. fr. längesedan.)

Statshushållning. Det finnes vissa maskar, som kunna huggas i stycken, utan att de dö, och af hvilka hvarje del sedermera bildar ett särskildt djur, lika organiskt som det hela. Af dessa djur hafva de Europeiska stats-ekonomerne tagit det exempel, efter hvilket de vilja bilda världen. Människoslägtet, spriddt kring alla jordens trakter, lär vara ämnadt att biträda sig inbördes med de i oändlighet varierade konst- och natur-alster, som de olika luststrecken kunna åstadkomma, men som på ett ställe icke kunna fås. Den outgrundliga Prometheus-sonen har på detta sätt blifvit i stånd att njuta af hela jordens herrlighet, om han ock är dömd att icke vistas mer än på en punkt därpå.

Men så hafva kommit ur afgrunden upstigande några besynnerliga karlar, icke olika Apothekare, och sett den långa masken, som rullade sig kring hela jordklotet och, med sina millioner munnar, sög hennes must på millioner ställen. Bemålte Herrar i stora peruker och med fundersam mine öfverlade en stund och fauno snart på det rådet att hugga masken i små bitar och iobläsa lif i hvarje bit. Detta lyckades på visst sätt, och sedan lade man hvar bit i en särskild flaska, knöt väl till och förseglade med sitt anborna insegel. Så lågo de, somlige sammankrumpne af köld, somlige halfdöde af hetta, somliga i olja, somliga i spiritus-vini. Alla suckade efter grannens herrligheter; men då röto de perukade herrarne: gör dig sjelf dessa herrligheter, eller ock umbär dem — så färd du sockergryn för patriotism. Hvar och en fick tappa ut, hvad han sjelf låg i, och ligga i torra

flaskan; om han behagade. Men ville han hemta något af sin grannes öfverflöd, så beviljades det, antingen icke eller först efter långa ansöknin- gar, och försegligen lossades med ceremoni och yt- tersta försigtighet.

Detta kallades Statshushållning.

(Forts. e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet: De underrättelser, som blifvit öf- verförde med fartyg, hvilka d. 18 Augusti från Alexandria, Smyrna och Malta ankommit till Li- vorno, bekräfta icke ryktet om nya förefallna sjö- drabbningar; endast det synes säkert, att torkiska flottan, med hvilken ännu flere segel hade förenat sig från Constantinopel, tagit sin kosa från Tene- dos emot Morea. Ismail Gibraltar med den egypt- isk-barbareska flottan kryssade emellan Smyrna och Chios. I Arkipelagen hade man icke blifvit varse någon grekisk flotta. — Enligt bref från Con- stantinopel af d. 10 Augusti var lugnet där full- komligt. Lord Straung ord hade för ätta dagar se- dan haft en conference, i afsigt: 1) Att förnä- ligen Porten, att genom en note underrätta Ryssland om Furstarnes utnämning; 2) Att hon måtte sän- da en underhandlare till Kaminioco, för att där enligt Rysslands åstundan underhandla med Hr. Tatischtschew. — Porten vägrar det, och man tror allmänt, att hon aldrig skall samtycka därtill. Man hoppas emellertid, att fanatismen och stolt- heten änteligen skola vika för eftergifvenheten och försönligheten. De fleste genesiska och andra fartyg afgå olastade till medelhafvet. Två hafva tagit rysk slagga, och erhållit sina papper från O- dessa, men Porten gör svårigheter, att lämna dem genomfart till Svarta hafvet, och påstår, att de äro genesiska. — De Genesare, som med ryska pass ankomma från Medelhafvet, torde icke finna några hinder. Det norrska fartyget Drontheim var det första, som åter gjort bruk af den ganska för- delagliga tillåtelsen, för Svanska och Norrska far- tyg, att besegla svarta hafvet. Alla nyare under- rättelser öfverensstämma att bekräfta Grekernes stora seger vid Thermopylerne, chunn den samma olik berättas af hvar och en. Den seger Österr. Beobachter tillskrifver Chorschid-Pascha, skall endast hafva bestått i öfverrumpning af en liten corps Franker (Tyskar), som Turkarne på det rys- ligaste misshandlat. Det närmare här af är följande: En post af 30 Tyskar hade i byen Petta vid

Arta blifvit kringrand af Turkarne och förde fångne till Arta, där desse omenskior afskuro deras näsor och utstucko ögonen, och så skickade dem tillbaka till grekiska lägret. Hellenerne, som här öfver råkade i raseri, angrepo härpå Mahomedanerne och nedhöggo 340 däraf, som föllo dem i händerna. Under det dessa rysligheter föreföllo i det sydliga Epiros, trängde Marcos Botzaris ned från Sulis berg till slätterna vid Janina, och utspredde sig i dalen Katzanachoria, där han fördref Turkarne, som endast i ringa antal kunde inskeppa sig på sjön vid Janina och uppnå kastellet. — Bref från Parga berättar, att pesten visat sig i Paramythia och många byar på berget Chimära. Efter Athens intagande skola Grekerne, då de erfårit rysligheterna på Chios, utöfvat hämnd, och redergjort alla Turkar; det hade lyckats två fransyska fartyg, att rädda nära 300 Mahomedanska qvinnor. Det är smärtaude att erfara, att, efter så många exempel af obesegrad tapperhet och ihärdighet, religionen och menskligheten måste begråta sådana utöfningar, som kristna krigare aldrig borde tillåta sig. — I spitsen för den executiva makten i Grekland står nu vice Presidenten Athan. Kanaka, i stället för Furste Maurokordato, hvilken, såsom man vet, tagit befäl öfver en af de grekiska hävarne. — På Morca har senaten låtit gripa och bortföra många utlänningar, mest så kallade landstörviste, hvilka voro misstänkte att göra Turkarne spiontjänst. Genom denna opuration skola 57 personer hafva blifvit bortskaffade. Två andra däraf blefvo offentligen afrättade i Mesolongi såsom öfverbeviste spioner. Grekerne mena, att det var högsta tiden till detta steg. Med en courir, som vatten till den 13 Augusti ankom till Moldaniska gränsen, har den underrättelse ingått, att Jassi natten emellan den 11 och 12 Augusti blifvit stucken i brand af Janitscharerne och två tusende hus afbrände. Vid courierens afgång brände det ännu: Jassy hade för några dagar sedan åter igen 800 Janitscharer ankommit.

Spanien. De begge gardesbataljonerna, som blefvo skickade till Leganes och Vicalvaro och nu äro fördelade på andra regementen, begifva sig i serskilda bataljoner med största ordning till sin bestämmeelse. Trettio millioner Realer hafva blifvit ställda till General Minas disposition. Den activa milisen är i full anmarsch emot nordn. Två provincial-regementen hafva blifvit inskeppade från Corunna till Bilbao. Det förhjudes att conseljen beslutit, att $\frac{2}{3}$ af inkomstbudgetens fond skall användas till krigskostnader. Tidningarne innehålla

lifliga målningar af de plundringar och omenskligheter, som insurgenterne i Catalonien utöfva öfver allt, där de vinna fast fot. Man har en förteckning på 122 präster och munkar, som befinna sig däribland. — Fyra regementen lätt infanteri, 700 man cavalleri och tre compagnier artilleri, under General Espinosas befäl, hafva inryckt i Navarra. General Empecinado väntades den 16 Augusti till Saragossa, man vet icke, med hvilken styrka; men säkert synes det, att han blifvit uppehållen genom insurgenterna vid Siguena, emot hvilka han utskickat ett detachment. — Från spanska gränsen skrifer man under den 21 Augusti: "Kungliga regentskapet har definitivt blifvit upprättadt i la Seo d'Urgel. Den består af Marquisen Mataflorida, såsom President, ärkebiskoppen i Tarragona (kanske Tarazona, förut Stor-Inquisitor) och Baron d'Eroles. Denne senare har af de andra blifvit uphöjd till Generalissimus öfver Kungliga arméerna i Catalonien. Quesada är öfvergeneral i Navarra; Trappisten öfvergeneral för arméen i Arragonien. — Regentskapet förer titel af: Spaniens öfverregentskap under Konung Ferdinand VII:s fångenskap". — I slutet af den proclamation, General d'Eroles utfärdat till Catalonierne, heter det: "Vi vilje äfven hafva en författning, en fast statsregeringslag; men den skall icke tjena tygellösheten till täckmantel och af brottet kunna kallas till hjälp; den skall icke gudlöst kunna utläggas, utan följas och iakttagas, den skall älskas af insigt, icke utan grund och urskilning. För att erhålla en sådan författning, skola vi icke taga vår tillflykt till teorier, färgade af de folks blod, som haft den olyckan, att vilja bringa dem i utöfning; nej, folket skall, enligt förfädernes exempel lagligt församladt, gifva sig lagar, passade efter sina seder och den tid, hvori vi lefva. Det spanska namnet skall åter förvärfa sin gamla glans, och vi skola icke lefva, såsom nedrige slavar af anarkiska factioner, utan lyda de lagar, vi sjelfve stiftat. Konungen, såsom fader för sina folk, skall likasom fordom besamladt uprättbållandet af våra friheter och Privilegier, och då först kunna vi vi anse honom såsom bunden genom sin ed.

Frankrike. Det äro H:ns Chateaubriand, de la Ferronaie och Caraman, hvilka, såsom man säger, skola representera Frankrike på congressen. Man tror, att den första skall i Paris inträffa från London, så snart han upväktat Konungen af England efter dess återkomst från Skottland. — Berton har i det offentliga förhöret i Poitiers tämligen nära tillstått allt, men påstår, att hafva blif-

vit förledd, (*entraîné*), hvilket låter besynnerligt, då han sjelf varit befälhafvare. Han ville tillräkna sig det till förtjenst, att han lämnat några af honom tillfångna tagne gensd'armer de hvita cocarderne. En edsvuren anmärkte, att det passade illa tillsammans med den trefärgade fana, som han låtit fladdra framför sin trupp. Vittnet Beandri, som sjelf är anklagad, (en utaf de af Wölffel tillfångna tagne) återtog den del af sin utsaga, som rörde *fr. la Fayette*. — Å den allidne General Rapps familjs vägnar har blifvit tillkännagifvet, att de annonserade och honom tillskrifne Memoirer äro oäkta.

England. Emot deras tal, som kalla de grekiska anförarne pack och vanliga stråtröfvare, strider ganska mycket, hvad en ädel och aktad skriftställare yttrar: "För alt dömna, hvad Grekerne äro i stånd att blifva under en god regering, behöfva vi endast se tillbaka, hvad de varit. Deras stamträd, där vi blifva varse så många stora män, som alldrig borde hafva dött, skulle skydda dem för Sarasenerne, hos hvilka ibland alla deras vapensköldar icke en enda man blekar fram, som borde hafva lefvat. *Times* säger: Detta är ett träffande och kraftigt tal, en mans tal, hos hvilken den manliga pulsen alltid slagit högt, och som vet, huru han bör skydda sitt eget lands rättigheter, och huru dess skydsvärn skola utvidgas och befästas; som älskar den sak, han sjelf upbragt, och som genom hela sitt lil har lärt frihetens fiender att darra för dess utvalde och uplyste förespråkares röst. Lord Erskine är den man, om hvilken vi hafva den äran att tala. Den lilla skrift af hvilken vi utdragit äfvanstående ställe, har just i dessa dagar blifvit författad af honom i form af ett bref till Lord Liverpool, hvaruti han, jemt det han ådadagalägger Grekelands anspråk på understöd och skydd af denna fria regering, försvarar den eviga sedlighetens, den allmänna lagens, frihetens och rättvisans grundsatser. (Den omnämnda högst värtaliga skriften, som snart af sig sjelf skall utbreda sig öfver hela det deltagande Europa, och ur hvilken den så allmänt lästa *Times* lämnar långa utdrag, börjar: "Om Parlamentet blifvit längre tillsammans, skulle jag hafva bragt denna omständighet för Lordernas hus, och om den utan fara kunnat upskjutas, väntat till dess Parlamentet åter kommit tillsammans; men, som mitt äudamål är att vända Edra herrligheters upmärksamhet så tidigt, som möjligt, på Grekernas lidanden, så är det klart, att intet ögonblick får gå förloradt; jag beklagar i sanning, att icke begge gre-

narne af lagstifningen länge sedan vändt sig till Konungen för att anropa honom, att uppfylla en kristen regents pligt, igenom ett ansträngt bemödande, att sätta en gräns för dessa osägliga förbrytelser, hvilka man så länge tillåtit befläcka turkiska gebietet." Lorden öfvergår därpå till värdsamt erkännande af Konungens otvifvelagtiga personliga tänkesätt, så väl som den ädle Grefvens, rörande denna punet, och så vidare till sitt thema. Djupt hafva vi blifvit rörde vid genomläsandet af detta sköna och högst interessanta verk, så sant, så sundt, så intrycksfullt, så rikt på erfarenhetens vishet, ja till och med ungdomens eld, att vi icke kunne neka vår gård af oförfalskad beundran åt den aktningsvärde Peerens verk, antingen såsom väckande för män af långsam känslöförmåga, eller såsom ledande för sådane, som äga trögt förstånd, eller såsom manande för sådane, hvilkas grundsatser mer än likgiltighet eller dumhet skulle kunna förmå att handla orätt.

Österrike. Conferencerne i Wien emellan de stora makternas ministrar hafva sedan åtta dagar ovanligen ökat sig. Lord Stewart väntar hvarje ögonblick, och då blifver lifligheten i preliminärlunderhandlingarne ännu större. Man anmärker, att Furst Metternich aflägger täta besök hos hvarje af de främmande ministrarne serskilt, och dagligen afsänder en Courier till Kejsaren i Persenbucg. Statskansliet har kort efter hvarandra erhållit flere courierer med depecher från Petersburgska kabinettet. Grefve Golowkin tager ingen del i underhandlingarne, som å Ryska sidan uteslutande föras af Grefve Tatischezew. Emedlertid har den först nämnde afsänt en af sina secreterare till Verona, för att bereda boning för medlemmarne af Ryska diplomatiska corpsen.

Södra Amerika. Till Buenos-Aires hafva de af Protectorn i Peru till hofven i London och Paris utnämnde ministrar ankommit, och ännu med det första därifrån afgå till Rio de Janeiro och sedan till Europa. — Plata-provincerne S. Juan och Meudoza äro i strid med hvarandra, Cordova är neutral; Indianerne respectera detta icke, och göra täta infall. Corrientes, Santa Fé och Entre Rios hade efter Ramirez död afslutat ett förbund med Buenos-Aires; men nu utbreder sig det rykte, att Peris, Esegna och Anacleto fannit medel, att undkomma ur deras förvisning till Entre Rios, hvilket låter befara nya oroligheter i denna provins.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

Thorsdagen den 19 September.

Om National-Litteratur.

Denna är en icke obetydlig national-angelägenhet. Det är ej blott öfverenskommelsen om en gemensam regering, som gör ett folk till folk; därtill fordras äfven en viss känsla af släktkap mellan medborgarna, ett förtroende, som af denna känsla uppstår dem emellan, en tillgifvenhet för själfva jorden och allt hvad därpå finnes. Härpå bör man dock icke sluta, såsom mängen i fävitshet gjort, att denna tillgifvenhet för fäderneslandet och medborgare, eller denna så kallade patriotism, är det enda eller aldrabufvudsakligaste vilkoret för en stats lycka. Nej, dess lagar äro något högre, i så måtto att kärleken för födelsejorden aldrig blir hög, ren och med öfvert gelse förenad (hvilket är vilkoret för all sann kärlek), utan att man älskar sitt eget tillstånd och vet, att man njuter sina mänskliga rättigheter till godo. Man betraktar såsom en narr den man, hvilken blott älskar en föraktlig kvinna, hvars dåliga egenskaper han måste känna; men man fordrar understundom, att medborgaren skall älska en samhällsordning, hvilken han ogillar. Han bör älska samhället och visa sin kärlek, just därigenom att han hatar det förvända och elaka, han finner hafva där sig insmugit.

Lagarne äro då ett vilkor för en sann kärlek till fäderneslandet, för en sådan kärlek nenligen, som eldar medborgaren att med glädje gå i döden för detta land. Den rättänkande mannen vågar alltid sitt lif och allt sitt goda för fäderneslandets sjelfständighet; men han gör det blott af en kall pligt-känsla, om han ej innerligt känner, att detta land är lyckligt och väl styrdt, då han däremot med eld och glädje gör det för lagar, dem han vet sig böra älska. Leonidas och hans vapenbröder dogo vid Thermopylae för fäderneslandets lagar, så lydde inskriften på stenen; — och de dogo med gladt mod. Despoter och oligarker hafva understundom, då nöden trängt, påkallat folkens patriotism — och de hafva funnit köld, om de ej med det samma lofvat samhällsordningens förbättring.

De äldsta lagar, folken erkänt, de af folken

innerligast värderade och med mesta tillgifvenhet omfattade äro gamla sedvanor och fädrens bruk. Den stiftade och skrifna lagen måste antaga deras natur, genom lång vana och genom enlighet med folkets tänkesätt, seder och behof. Strider han för skarpt däremot, generar han folket för mycket, genom nyheter och skefva åsigtter af ögonblickets fördel, så kan han icke begära någon andel i folkets kärlek. Denna erfarenhet bör dock icke afskräcka och förlama lagstiftaren, i fall han ser de gamla lagarna vara fullkoudigt ändamålslösa eller kanske stridande mot sitt ändamål. Det nödvändiga måste verkställas, och endast den klenmodige hälyar för ögonblickets motstånd, när han ser den stora nyttan framför sig. En gång skall folket erkänna värdet af en god lag och inryma honom en plats bland sina med kärlek omfattade sedvanor; med en dålig lag, ett kortsynthetens foster, som aldrig kan visa någon sann fördel, händer detta aldrig.

De gamla, stiftade lagarna, jemte de sedermera stiftade, men med dem till lika popularitet upstigna, utgöra hufvudbeständsdel i folkets tillgifvenhet för hvad man kallar fäderneslandet. Men det är icke egentligen landet, som utgör föremålet för patriotens kärlek, ehuru äfven den omgifvande naturen och framför allt fädrens grafvar äro honom dyrbara. Om hela befolkningen i ett land utflyttade till ett annat, om den finge ett nytt böningsställe, där blandning med främlingar undvekes; så skulle hufvudsumman af patriotismen medfölja de utflyttande: kärleken till folket, till dess seder, lagar och egenheter utflyttade; släktkaps och vänskapsbanden förblefve obrutna; det stora synliga bandet mellan medborgare, språket, medföljde. Det är öfver vigten af detta sista förknings-medel, som vi egentligen vilja anställa några betraktelser.

Språket är icke en vara, som kan transporteras oförändrad från ett land till ett annat, lånas, eller ens medföras. Det ena språket, om man hastigt och yligt betraktar det, äger uttryck för mängden af de begrepp, det andra kan uttrycka; men ser man noga därpå, finner man en sin nuancering, en egenhet i nästan hvarje ord, som aldrig kan i ett annat språk estergöras, icke ens beskrif-

var. Samma språk, flyttadt till ett annat land och taladt af samma människor, som talade det i moderlandet, urartar oförtöfvadt, likasom en planta, flyttad från ett klimat till det andra. Nya naturföremål, nya behof, en ny sinnesart föranledd af den omgifvande naturen och af behofven, gifva upkommet åt nya ord och talesätt, förändra betydelsen på de gamla, bortnöta många bland dessa, såsom öfverflödiga, göra till alldagligt och ordspråkligt, hvad som förut var ovanligt, och tvärtom, lifva intresset för vissa begrepp och minska det för andra. Blifva då lagar och statsförfattning annorlunda (och dessa modifieras alltid af olika landsbeskaffenhet, näringsfång och dylikt), så går språket med snabba steg till sin förvandling. Den Engelska, som talas — ja skrives — i Norra Amerika, är redan betydligt olika med den, som talas och skrives i det gamla, oförändrade England. Snart skall det gå likaså med Spanska i Södra Amerika.

Och om äfven språken möjligen skulle kunna förblifva oförändrade, måste dock i alla fall litteraturen, språkproducterna, taga en annan vändning. Om ock Nord-Amerikanen kunde bibehålla Engelskan, sådan som den är i England så kan han dock icke fortifara att älska Englands litteratur. De intressen, hvaromkring denna vänder sig, äro ej mer Amerikans; det, som väcker entusiasm hos Engelmännen, väcker ej mer Amerikanen, kanske till och med väcker motsatta känslor — ty all litteratur, som lifligt intresserar ett folk (ej blott den lärde och forskaren ex professo), står i något sammanhang med dess politik. Till och med den gamla litteraturen, de utdöda folkens, verkar alldeles olika på olika nationer. För Amerikanen t. ex. är Grekiska, Romerska, Arabiska litteraturen af vida mindre interesse än för Europeen. dels emedan ingen fornålder existerar för den nya världens invånare, hvilka ej själve äga någon dunkel fabeltid, utan begynna, med klar historisk visshet, sina häfder i en sen period — ett litet stycke tillbaka i Englands, Spaniens, Portugalns historia är deras fornålder — ; dels emedan nästan intet af deras inrättningar leder sitt ursprung från de folk, hvilka först gifvo Asien och Europa deras sambälls skiek. Våra häfder gå i rak succession från Indier, Greker, Romare och deras omgifning; Amerikanens äro afbrutna vid en viss punkt, närmare nutiden.

Häraf följer, att nya världens särskilda stater måste sakna allt levande, nationligt intresse för litteratur, ända till dess de hinna själve bilda sig en (eller flera, efter de olika staterna). Den

gamla världens litteratur är för dem en främmande vara, en öfverflöds-artikel, som endast den rike kan förskaffa sig, men som aldrig blir inhemsk eller en nationens angelägenhet.

Likaså blir det alltid ett fäfängt bemödande att hos ett folk vilja göra inhemsk ett annat folks litteratur, att, i brist på en egen, vilja därmed nära folkets njutningsbehof, om ock folken och språken äro tämligen nära beslägtade. I sådant fall lyckas man på sin höjd att i de högre kretsarna göra den främmande varan någorlunda känd och smaklig; men folkets njutning kommer den, ehuru öfversatt på landets språk eller därpå eftergjord, aldrig att blifva, och sjelfva de få utvalde, som måga bestå sig den, förblifva därvid tämligen liknöjda.

Nej, det man äger och det lokalen älskar, det bör man odla och förädla, icke söka påtvinga något mot vanorna, klimatet, lynnet stridande. Se hafva Araber, Greker, Engelmän, Spanjorer och Tyskar gjort. Deras stora bildade snillen bemäktigade sig de råmnen, som hos folket förefunnos, förädlade dem, och upförde en herrlig byggnad, hvaraf hela nationen hade glädje, ty folket igenkände ändock sin egen nationalitet, ehuru förmerne voro förädlade. Folket såg, att endast de materialier, det sjelf framfört, voro använde af den skicklige byggmästaren, att han endast ledt deras obildade krafter, för att af de goda, men oslipade, ämnena uplösa en byggnad, lämpad efter klimatets behof och enligt med national-lynet. Sålunda äro Homeri skrifter, efter allt hvad vi kunna veta och sluta, ingen ting annat än en renad samling af folkdikter; så hafva Shakspeare och hans många samtida snillen i England hemtat sina herrliga skapelser hufvudsakligen ur folkdikterna, därmed de sunno altmänna bland sina landsmän. Därmed före, om ock ofta sjelfva ämnet och formen äro lånade från främtingen (hvilket dock sällan skedde, utan att åtminstone grunden var hemtat från sagor, redan kända bland den stora hopen), så är dock framställningsättet rent nationelt, begripligt och träffande för hvarje åskådare. De lånade mycket godt från den främmande konstnären, men de gjorde det inhemskt eller förädlade därmed det inhemska. De lånade icke en hel litteratur. — Sådant inträffade ej blott med poesien, utan med hela den sköna litteraturen, historiens behandling o. d. Man visste tillegna sig det sanna sköna hos främtingen, utan att göra sig till slaf äfven af det conventionella och likgiltiga.

Härmingen, äfven den mest lyckade, af en främmande storhet, äfven om den är verklig, blif-

ver aldrig mer än en njutning för en folkklass, som har tid och tillgångar att studera sig in i ett annat folks bela bildning. Så snart hon går utom denna gräns — och ingen ting smittar häftigare än lusten att härma härning — frambringa hon halfhjet och skefhet; man går ifrån den bildningsgrad, hvilken man verkligen äger, och vill in-tränga i en, hvaraf man förmår se blott ytan, och till och med den endast på afstånd i dunkla färger. För att inse detta tydligt, behöfver man blott eftersinna, hvad allt som fördras, för att utgöra t. ex. en sann nationalpoesi och nationalteater.

Vid hvarje stor händelse i landets historie fästas sig ett minne; hvarje fläck, där en stor händelse tilldragit sig, delar detta minne; inbillningen upkallar andar ur hvarje berg, hvarje sjö, hvarje ström; hvarje naturhändelse af förfärlig eller väl-görande art får en plats i systemet af folkets öf-vertro. Detta allt utgör banan för den egentliga national-poesien; och hvem som söker att ut en annan värld framförela decorationerna i sin poesi, ämnad för folket, måste misslyckas — hos folket. Man påstår väl, vi veta det, att för folket finnes icke samma poesi som för de högre klas-serna. Detta är sant, om man ser på omfattning och utbildningen, men alldeles falskt, i fall man vill tala om själva grundämnet. Mera om denna skilnad framdeles.

(Forts. e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiets. Bref från Constantinopel af d. 10 Augusti innehålla: Uti arsenalen arbetas lifligt på ut-rustandet af en ny expedition. Staden njuter lugn; men beklageligen hafva flera tecken till pesten visat sig i förstäderna; redan hafva 26 personer blifvit förda till Lazarettet. Den 8 Augusti slutade grekiska Patriarken sitt lif efter en lång och smärtande sjuk-dom. Hans begrafning firades i dag med mycken ordning och värdighet, och bevistades af flera tu-sende Greker. Samma afton meddelade Porten genom en Bujuruldi tillåtelse, att skrifa till val af Patriarken efterträdare; och tillika blefvo de så-som gisslan sedan längre tid i Serajen inqvarterade sex grekiska biskopparne försatte i frihet. Porten underrättade Synodeu, att om valet till patriark ock skulle falla på en af dessa sex biskoppar, skulle man likväl utan betänkande bifalla det, så vida kandidaten hos sig förenade följande fem egen-skaper: Erfarenhet, klokhet, skicklighet, lärdom,

och trohet emot regeringen. Härpå upplästes i Synoden namnen på 63 biskoppar, af hvilka man utmärkte trenne såsom kandidater. Sjelfva valet verkställdes af grekiska församlingens i Constanti-nopel representanter (hvarvid 6000 personer gävo sina röster), och föll verkligen på en af åtvannumade sex biskoppar, nämligen på biskoppen i Calcedon, som förr varit biskopp i Smyrna. Synoden be-kräftade genast detta val, och man hoppas, att det äfven erhållit Sultanens stadfästelse, och att den nye patriarken i morgon skall beklädas med kaftanen. — Underrättelsen om flera turkiska trup-pars framryckande genom Thessalien och Livadien emot Morea, är fallkomligen bekräftad. Icke blott Chorschid Pascha, utan äfven Paschan i Thessa-lonik, som hade intet mera att frukta i Macedo-nien, var på marchen med en ansenlig makt öfver Larissa och Zeitun till Livadien, och sannolikt hade den från Negroponte emot Thebe och Athen framträngda corps blifvit detacherad från honom. Hade i de första veckorna af Julii något afgörande slag skedd, vare sig till Turkarnes eller insurgen-ternes fördel så är det kusligt möjligt, att icke något underrättelse därom skulle hunnit hit. (Un-derrättelsen har, såsom läsarne veta, först blifvit meddelad genom bref från Constantinopel af d. 25 Julii) Men ännu har icke något af härvarande gesandtskap och intet enda här känt handelshus erhållit någon underrättelse af detta slag. Om de förenade turkiska flottorna (som skattas till 120 segel och skola hafva om bord 20,000 man land-stigningstrupper) vet man nu med visshet, att de, utan att uppehålla sig vid någon ö i Arkipelagen, tagit sin kosa till Morea, där de skulle understö-dja landoperationerna. Underrättelsen om mör-dandet af större delen utaf turkiska besättningen i Athens fäste är igenom officiella berättelser utom all tvifvel. — Oesterr. Beob., uti hvilken denna skrifvelse är anförd, tillägger. "De i flera tyska tidningar cicerulerande berättelser från Semliu, Bi-tolia, o. s. v. om en d. 8, enligt andre d. 14 Julii förefallen stor drabbning, hvari Chorschid-Pascha skall nästan hafva förlorat hela sin armée, hafva redan därför föga anspråk på förtroende, emedan, enligt samma underrättelser, Grekerne varit anförde af trenne Generaler, Ypsilanti, Norr-mann och Botzari, af hvilka på den tiden ingen rimligen kan hafva befunnit sig emellan Zeitun och Salona. Ty Ypsilanti har i Maurokordatos ställe öfvertagit presidentskapet i Senaten, som blifvit förlagd från Korinth till Argos; men Norr-mann och Botzari voro på samma tid invecklade i svåra strider uti södra Albanien." — I motsats med

dessa underrättelser försäkra bref från Semlin af den 19 Augusti, att bekräftelse på Chorschid-Paschas nederlag vid Zeitun inträffat i Belgrad från flera håll. Ett bref från Bitolia af den 5 Augusti säger, att vägen från Zeitun till Larissa är upfylld med lik af Turkar, som förpesta luften. Chorschid-Pascha skall med 3000 man hafva räddat sig till Larissa, dit 2000 man från Thessalonik genast tillgale till undsättning. Resande, som från ett ställe emellan Larissa och Kastori på 12 dagar ankommit till Belgrad, berätta, att, till följd af händelserna vid Thermopylerna, ibland andra äfven Beien i Kastori, Mehmed, en af Greker och Turkar aktad härförare, blifvit tillfångatagen. Han hade därpå, genom en Turk, som Grekerne släppte ur fångenskapen, underrättat sin i Kastori styrelsen förande son om sitt öde, och tillika skriftligen bedt den grekiska biskoppen i Kastori, att öfverskicka Senaten i Morea ett intyg öfver hans under tjugo år emot de kristna jagttagna redliga upförande, och att utverka hans befrielse emot en penningesumma. Biskoppen och de grekiska föreståndarne i Kastori voro straxt villiga, att villfara den ädle gubbens önskan, emedan han alltid skyddat de kristne. De bådo tills vidare Senaten i Morea, att mildt behandla Mehmed-Bei. Den samme resande berättar, att Chorschid-Pascha endast undkommit med 300 man. — Från Livorno skrifver man under d. 15 Augusti: Porten hade å nyo gjort de största ansträngningar, att utföra sin förra operationsplan emot Grekerne. Denne bestod i icke mindre, än i concentrationen af alla dess stridskrafter i Macedonien, Thessalien och Epuros, för att med desamma befria de blockerade och belägrade fästningarna och öfver Isthmis intränga i Morea, under det att turkiska flottan skulle landsätta trupper i sydliga delen af Morea, för att göra en diversion och bringa Grekerne emellan tvänne eldar. Till följe häraf måste de turkiska fartygen, som hittill lidit minst och blifvit förstärkte genom den tredje från Constantinopel afgångna expeditionen, segla med landstigningstrupper till Moreas sydliga kust, hvarifrån några turkiska krigskepp detacherades till viken vid Patras. Men desse senare kunde icke införa, emedan en grekisk eskader kryssade utanför Patra, och måste hastigt draga sig undan, emedan en annan grekisk skeppsdivision följde, och hotade, att taga dem emellan tvänne eldar. De turkiska fartygen hafva åter försvunnit med sina landstigningstrupper, utan att man till detta ögonblick vet, hvad som blifvit af dem. Den egyptiska eskadern under Ismail Gibraltar hade hållit sig aflägsnad från den turkiska; pesten

hade utbrutit på den förra, sedan den efter sina landstigningstruppar nederlag måst öfvergifva bugten vid Suda. Sjukdomen skall hafva förorsakat stor förödelse ibland egyptiska sjöfolket. — Hufvud-expeditionen till lands, öfver hvilken Chorschid-Pascha hade öfverbefälet, tyckes vara förölyckad, och skall hafva slutat sig med allmän retraite af Turkarne, som tilligt förföljdes af Grekerne. Turkarne tillskrifva den nye Paschans i Thessalonik och andre befälhafvares afundsjuka orsaken härtill, emedan desse lämnade Seraskieren i sticket uti det kritiska ögonblicket. Den förste hade, oakadt sina löften, alldeles icke inträffat, under förevändning, att han icke kunde blotta Macedonien på trupper, och att han måste observera den på halföen Kassandra stående grekiska corpsen. Grekerne däremot tillskrifva Chorschids olyckor hans dåliga operationer och hans okunnighet om terrainen, emedan han vågade sig för långt fram (ända utöfver Salona), utan att skaffa sig noga kännedom om det, som tilldrog sig på hans rygg, så att han sluteligen, utan att hafva träffat några anstalter däremot, blef öfverflyglad. Dessa händelser, som bragte Chorschid om halfva sin armée, skola utan tvifvel kosta honom hufvudet; ty han kan icke mer hålla sig i Thessalien, utan måste draga sig tillbaka till Macedonien. — En underrättelse säger: "Förutan öen Milo afträdde Grekerne till förenade Staterne äfven hamnen Lepanto på 20 år." — Man har likväl härvid för-gåtit den lilla omständigheten, -- att de ännu icke hafva den. -- Genom en Firman har försäljningen af kristna slafvar från Chios blifvit förbudet på Bazaren i Constantinopel; man måste nu frukta, att ägarne döda sina slafvar. Flera Armeniske handlande hafva nyligen blifvit inspärrade under den förevändning, att de voro skyldige till Sultaninnor.

Spanien. Det sig så kallande Konungarikets Regentskap, som formerat sig i Urgel, har sändt en adresse till Konungen, undertecknad af den bekanta Mozo Rosales (Mataflorida), hvaruti det tillkännagifver Konungen, att det fattat det beslutet, att regera i dess namn så länge han icke är fri. Cortes inkallande till d. 24 September synes vara säkert. De 200 gardisterne, som blifvit fångne införde från Leganes, hade icke velat föga sig däri; deras caserne måste omringas af trupper, och det aflopp i blodsutjutelse.

COURIEREN

Måndagen den 23 September.

Om National-Litteratur.

(Forts. fr. N:o 35.)

Man har ofta äflats att bevisa en sak, som man kallat smakens allmänlighet. Det kan ej ingå i vår plan att discentera ett så vidlyttigt ämne. Men anmärka måste man, att den, som vill drifva tron på denna allmänlighet till ytterlighet, han kan icke stadna förr, än han bortrasonerat all nationlighet i litteraturen. Många orsaker samverka, för att åt hvarje i politiskt och geografiskt läge sjelfständigt nations lynne och tänkesätt gifva en alldeles egen vändning. Vi halva redan nämnt den omgifvande naturens inflytande. Bergsboen, som dagligen har för sina ögon en vild, men stor och hemsk natur och, ofta enslig, brottas med sina hårda och vilda omgifningar, förvärfvar ett lynne af tyvstålten beslutsamhet, mod och förtroende till sig sjelf. Hans sinne fylles beständigt af hemska scener och bildas till en egen sorts öfvertro. De varelser, hvarmed han befolkas sina berg, äro icke af samma slägte med dem, som leka omkring det leende slättlandets invånare. Kustinvånarens och sjömannens inbildning och sinnesstämning likna icke jägarens, dennes icke åkerbrukarens o. s. v. I allmänhet ser man en allvarsam, trotsig djärfhet, lugn i faran, trohet mot vänner och hårdhet mot fiender, tillgifvenhet för allt gammalt och stark böjelse till öfvertro, hos dem, som lefva bland stora, imponerande och farliga naturscener; då däremot de, som omgifvas af en leende natur, antaga en mild och mera lätt sinnesart, och de, hvilka bebo ett platt, icke omväxlande land, blifva tungsint liknöjda och nästan icke bekymra sig om annat än sinliga handgripliga föremål och lifvets uppehälle.

En ofantlig skilnad i sinnesstämning, i smak för nöjen, i verksamhet och behof upkommer af klimatets hårdhet eller mildhet. I alla tider har funnits den ögonskenligaste olikhet mellan södrens och nordens invånare. Ju mildare klimatet är, ju lättare naturbehofven äro tillfredsställda, desto sinligare och sorglösare, desto hetare och hämnadgirigare, desto öppnare för intryck, desto lättare att hänföra och bedraga, desto mera glödande i pas-

sioner och inbildning blifver människan. Ju hårdare naturen är och ju mera möda fordras till naturbehofvens tillfredsställande, desto hårdigare, tungsintare, betänksammare, långmodigare är människan.

Utom dessa gifna, constanta grunder, som bestämma nationallynnets och smakens, finnas äfven andra tillfälliga, hvilka måste gå in i räkningen. Ett land kan vara af naturen välsignadt med allt hvad till behofvens uppfyllande, ja till vällemdnad erfordras; men oriktiga anstalter kunna göra alla dessa välsignelser om intet och nedtrycka i elände ett folk, som, om det fritt finge utveckla sina krafter och sitt lands tillgångar, skulle vara lyckligt och helt annorlunda beskaffadt till kropp och själ. Religionen har ofta förvandlat ett folks lynne och smak, understundom till dess fördel, understundom åter till dess nachdel.

Då nu natur och omständigheter satt människorna i så högst olika lägen och gjort deras sinnen på så olika sätt tillgängliga för lifvets njutningar och lidanden, försöker man fåfängt att tvinga deras smak till likhet. Hvad som är skönt för den ene och eldar hans inbillning, är ofta, om tjult, dock ligkiltigt för den andre. Ett sinne, som ej vant sig att känna intryck af vissa föremål, känner också icke något intryck af deras härmning (eller förstoring och försköning) genom konsten. Ty vi anmärka en gång för alla, att frågan icke är om de verldsborgerligt och universelt bildade lärde och konstnärerna, hvilka öfver hela jorden utgöra blott ett samfund, utan om massan af folken, hvarmed vi dock ingalunda mena endast den lägsta rå hopen. Och det är bedröfligt, att en sådan hop ännu finnes. En af orsakerna därtill läser dock utan tvifvel vara, att den hopen, som icke anser sig rå, sträfvar att i sinnesnjutningar ej blott nå en högre och mera förfinad grad, utan äfven att alldeles afskräpa all nationalitet och förvärfva ett främmande slag däraf. Sålunda, i stället att utgöra blott en länk i samma nationalbildningskedja och genom sitt exempel och sina bemödanden rycka med sig de lägre länkarna ouphörligt uppföra, sträfvar man att uppföra en skiljemur mellan sig och de lägre, sjelf inträda i en främmande värld och lemna sina sämre lottade landsmän i evighet, qvar på

samma punkt. Ty att utbilda, höja deras skönhetssinne och deras medel till det ädlare njutningsbegärets tillfredsställande, sådant är möjligt; men att införa ett alldeles främmande sinne för njutningen af konstens alster, att rikta folkets smak på saker, hvarom natur och belägenhet ej ger dem något begrepp, ja hvaremot desse kanske strida; det är, lindrigast sagdt, en sáfång möda.

Det sköna är utan tvifvel alltid till sin natur ett; men dess former, dess uttryck, dess anstrykning och dess sätt att meddela sig åt sinnet äro tusenfaldiga. Detta har man öfversett och velat tvinga alla folk till antagande af samma former, samma uttryckssätt därför. Man har funnit, eller trott sig finna, hos en nation en hög grad af utbildning i poesien; man har ej blott njutit af denna och sökt tillägna sig det verkliga sköna, som däri fanns, för att göra sig skicklig att sjelfständigt frambringa något skönt för sin nation; nej, man har helt enkelt tagit det, som förefans, och infört det; sådant det fans, med conventionella former och machineri (härmed menas dock något annat än coulisses o. d.). På det sättet har jemnt up hela Europa blifvit, i vittert afseende; stöpt i en form, och försök gjordt att bortblåsa alla national-egenheter, eller, rättare sagdt, lösrycka de högre klasserna öfver allt från folken och sammangyttra dem till ett eget, öfver allt kringspirdt, folk.

Vi hafva redan anmärkt, att de universellt bildade lärde och konstnärerne kunna, och i många afseenden böra, utgöra en dylik allmän republik. Men olyckan är, att för många tro sig om att höra dit, eller rättare att man måste höra dit eller ingenstädes, då det nationella icke är tillgängligt eller af modet dömes att icke duga för bättre folk. Till denna klass vill man gärna räkna sig, och måste således njuta, eller låtsas sig njuta, af de främmande anrättningarna. En viss bedröfligt löjlig förvändning och tomhet blifva där af följden; man införes i en främmande värld, där man icke träffar någon bekant, icke möter någon bild, hvaremot någon bild i ens minnen eller inbildning svarar, icke känner någon känsloträng anslås af nationliga seder, fördomar, naturskönheter.

Det närmast för hand varande exempel är theater, där man dagligen undfågnas med främmande seder, främmande nationalöjligheter eller interressen, ja med ett af främmande ordvändningar vanställdt språk. Man gör kärlek (för att bruka äfven det främmande uttrycket), man intrigerar, man bedrager onclar och förmyndare, man talar och upförer sig på ett sätt, som iugen igenkän-

ner, så vida man ej varit lycklig nog att göra närmare bekantskap med de folk, ur hvars verkliga lif styckena äro lånade. Notariet upgöra äkenskaps, drängar och soubretter drifva intriger med en beundransvärd näsvishet och sintlighet, med många andra herrligheter hvar till man i verkliga lifvet icke finner någon motbild; att förtiga, att skämtet, ja det allvarsama raisonnement och känslorna, icke äga den ringaste anstrykning af den färg, som båda hafva i åskådarens fädernesland. Man arbetar ifrigt att hos t. ex. Nordboen väcka afsky för lasterna och löje öfver osederna — i Paris och Tyskland. Äfven det, som ej är direct lånadt, är dock noga efterbildadt.

Något bättre än intet, säger man oss. Det må vara. Vi inlåta oss ingalunda i några undersökningar, hur sakerna skola komma på en annan fot; vi hafva blott upgifvit förhållandet, nemligen att den främmande vitterhet, man infört, nästan öfver hela Europa icke är national-vitterhet. Vi utdela inga förebräelser eller råd; vi blott berättä. Förhållandet har på många ställen och från långa tider tillbaka varit det samma: Rom hade aldrig någon national-vitterhet, utan lånade från Grekland. De moderna folk, som länge haft en egen sjelfständig national-vitterhet, hafva begynt, ej blott ur främlingars rikta sin smak och erfarenhet, utan äfven låta påtruga sig deras varor hela; så Engelsmännen, så Italienare och Spanjorer.

Det är högst interessant att se efter, huru den sjelfständiga vitterheten hos Engelsmännen utvicklade sig ur sjelfva folkpoesien. Chaucer och Shakspeare voro hufvudmän för denna utveckling. Sjelfva öfvertron sagan, språket togos från folket och utbildades; desse odödliga skalder, med deras föregångare, samtida och lärjungar, sökte icke bygga palats, hvarifrån man skulle se ned på folket; de byggde ett palats för folket, hvars egna byggnadsämnen användes. Den stora anda, som låg i folkets egna sänger och ballader, användes, verkade, utvexte till sanimanhaug, ordning och medvetande af sig sjelf; i språket, som hördes i sångerna eller från skådeplatsen i sederna, som där målades, igenkände hvarje Engelsman sitt och sina medborgares språk och seder. Greker, Romare, Italiennare studerades, och man hemitade ur dem föda för det Engelska snillet; men man påtrugade ej Engelsmännen en Grekisk, Romersk eller Italiensk smak.

Så steg hastigt up en vitterhet, som utgjorde hela nationens glädje, saamlade de strödda skatterna från alla landsändar uti en enda national skattkammare och bildade ett starkt band, en medel-

punkt, bland hela Engelska folket. De store, de lärde studerade den främmande vitterheten; men så snart fråga var om den Engelska, voro de åter medborgare, njöto gemensamt med hela folket och höjde sig öfver det endast genom graden af sin bildning, men icke genom ett förnämt förkastande af folkets, hvilken de erkände såsom basen eller blott en lägre grad till sin egen.

(Forts. c. a g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Enligt hvad man påstår, hade fransyska ministern besvärat sig hos Reis Effendi däröfver, att han icke erhållit någon officiell afskrift af Noterna den 16 Julii, rörande Hospodarernes utnämning. Reis Effendi skall hafva svarat, att endast de medlande hovens ministrar, och icke en gång ryska hofvet, hade bekommit en dylik afskrift. Härefter bad Lord Strangford Reis Effendi, att lämna ett directe svar, men detta blef äfven afslagit. Lorden höll denna tidpunkt för gynnsamt för att hos Porten förnya det kända förslaget om afsändandet af en commissarie till Kamieniec Podolski. Den 27 Julii hade han därför en conference med Reis Effendi, hvori denne förklarade Lorden, att den Höge Saltanen blifvit alla tractater trogen och icke brutit en enda punkt däraf. Porten hade aldrig blandadt sig i främmande angelägenheter, och väntade därför af alla hof ett lika förhållande. Med Ryssland hade Porten icke börjat några stridigheter, och följagteligen kunde ingen fråga uppstå om en ministers afsändande till deras förlikande. Ryssland hade begynt tvisten, och om det åter ville ingå förbindelser med Porten, så måtte det skicka en ny minister, men icke på ett krigsskepp, emedan alla strandbatterier och kasteller hade befallning, att gifva eld på krigsfartyg, och icke tillåta dem ingången. Detta vore Sultanens vilja. — Rörande de grekiska angelägenheterna ingå de mest stridiga underrättelser, af hvilkas innehåll man icke är i stånd att hämta något säkert resultat. — Ett bref från Bitolia af d. 8 Augusti säger: Sedan mitt sista af d. 31 Julii, däruti jag underrättade om de lyckliga händelserna vid Zeitun, hafva Grekelands angelägenheter tagit en ännu lyckligare vändning. Den turkiska arméen, som samlat sig i trakten af Larissa och åter med betydliga förstärkningar öpnat offensiven har emellan d. 1 och 3 innevarande månad för andra gången blifvit totalt slagen. Hvad som undkom

svärdet, är till fångataget. Det var Chorschid-Paschas sista försök, emedan han i händelse af ett nederlag hade att vänta döden af Porten, såsom turkiska bruket är. Efter några påstående befinner han sig bland de döde, enligt andras ibland de fångne. Sedan den 6 inträffa här en mängd flyktingar, som medföra dessa underrättelser. Guds allmakt är med oss, sedan vi blifvit öfvergifne af Europa. För öfrigt har denna katastrof gjort ett djupt intryck på härvarande Turkar och till och med Janitscharer; man kan icke beskrifva, huru ödmjukt och saktmodigt de upföra sig. En panisk förskräckelse har bemäktigt sig så väl här varande som främmande Turkar. — Resande från Bitolia hafva ankommit till Belgrad, och medfört bref ända till den 9 Augusti. Enligt desamma skall Chorschid-Pascha, efter sitt nederlag den 1 Augusti, hafva dragit till sig många förstärkningar, hvarpå han åter framryckte till Zeitun. Han skall hastigt hafva sammanbragt 30,000 man, hvilket väl synes tvifvelagtigt, men likväl icke vore aldeles omöjligt i dessa trakter, där allt är beväpnadt och soldat. Dessa bref påstå nu, att Chorschid-Pascha åter blifvit slagen i de första dagarna af Augusti. Så mycket synes säkert, att Capitainerne Tassis och Diamantis, hvilka, redan förut tillbakakomne från deras expedition till Cassandra, landat vid Platamona nära vid Olympos och kallat bergsboarne till vapen, hade framträngt ända till Servitzia, emellan Janina och Larissa. De skola med 15,000 man stå Chorschid-Pascha i ryggen och till och med afbryta communicationen emellan Thessalonik och Larissa. — Häremot säger ett bref från Constantinopel af d. 19 Augusti: "Den 11 innevarande inträffade här flera Tatarer med den underrättelse, att Mahmud-Pascha (förmodligen Paschan i Thessalonik) sedan han besegrat insurgenterne i två träffningar, af hvilka den senare stod vid Megara, framträngt genom Isthmos och blifvit herre öfver staden Korinth med dess citadell. Den 15 erhöi Porten directa underrättelser från Chorschid-Pascha, som bekräftade denna nyhet, och hvaraf tillika synes, att oakadt terrainens svårigheter och de från alla håll kungjorda hårdnackade försvarsmedeln, turkiska trupperne framryckt från Zeitun till Megara utan något motstånd. Fyratio byar emellan Zeitun och Korinth hade antagit amnestien; och Chorschid-Pascha, hvars hela bemödande synes gå derpå ut, att mindre genom vapenmagt än genom lindriga medel och underhandlingar göra slut på insurrectionen hade på intet ställe kommit i nödvändighet, att utöfva stränghet. Seraskieren har för sin person återvänt från Megaza till Livadion

och Thessalien, och har tills vidare åt den unga segerrika Mahmud Pascha öfverlämnat ledandet af de ytterligare operationerna. Denne senare har efter Korinths intagande afsändt en corps af 6000 man lätta trupper till slätten vid Napoli di Romania, för att antingen undsätta eller åter eröfva denna plats, öfver hvars slutliga öde man ännu, så sällsamt det ock låter, icke hade någon viss- het. Samma dag, på hvilken rapporterne från Chorschid-Pascha ankommo, erhöll Porten den underrättelse, att den stora förenade flottan ankommit för Patra, att Kara Mehmed-Pascha öfvertagit befälet, och att han landsatt 8000 man, som befunno sig på flottan. Man skattar hela styrkan af de nu emot det inre af Morea opererande turkiska truppcorpsen, med inbegrepp af de albanesiska hjälptrupparne, till mer än 50,000 man. Kriget med Sulioterna är nu alldeles slutadt. Så svårt det ock är, att af de här varande ministrarne erhålla noga och riktig kunskap om gången af de militäriska händelserna, då de bref, som ingå till dem, vanligen äro ganska lakoniska och ofullständiga, så tillstå de dock utan förbehållsamhet, att insurgent-chefernes oenighet varit de turkiska här-förarnes bästa bundsförvandt. Enligt privata bref från Skyros och Athen (som insurgenterne alldeles öfvergifvit) har, vid Turkarnes annalkande, den förr i Korinth, och sedan i Argos residerande insurgentregeringen upplöst sig, sedan den först låtit halshugga dem, som beskyllades, att till Turkarne hafva utlämnat Korinth." — Vid konferensen emellan Lord Strangford och Reis Effendi d. 27 Julii befann sig äfven Haled Effendi. Det var han, som hade det öfvermodiga yttrandet, att, om en ny rysk minister afskickades, han icke finge komma på ett krigsskepp, emedan commendanterne vid Bosforen hade befällning, att skjuta därpå. Det förtjenar anmärkas, att Haled Effendi gjorde denna sårande anmärkning, som tyckes vara alldeles onödig, då, såsom man känner, intet krigsskepp får anlöpa i Constantinopel, utan att förut erhålla tillåtelse, i det ögonblick, då Reis Effendi hade höfligt sagt, att det skulle vara Porten angenämt, om en ny rysk minister ankomme. Vid Reis Effendis yttrande, att Porten icke blandade sig i de europeiska makternas angelägenheter och väntade ett lika förhållande af dem, frågade Haled Effendi, om Lord Strangford icke betraktade Porten såsom coexistant med det europeiska statsförbundet? — Lorden svarade, att han icke visste sig hafva gjort ett yttrande, som syftade därpå.

Spanien. Trappistens nederlag vid Ayerba med 1000 man har fullkomligen blifvit bekräftad

och har nödgat Quesada, som ville bemäktiga sig Irun, att efter 24 timmar öfvergifva Bastan-dalen, som han besatt d. 25 Augusti, och åter intaga sin gamla ställning vid Ochagavia, för att icke komma emellan tvänne eldar, de constitutionella trupparne från Navarra och Biscaya. Hade nu verkligen Trappisten för sin person infunnit sig hos honom i Ochagavia, såsom det heter, så kan detta icke hafva skedd, utan efter ett stort nederlag, såsom en blick på denna ortens läge visar. Under det Quesada och Juanito utbredde sig i Bastan-dalen, visade sig 800 insurgenter, från provinserna Bilbao och S. Sebastian, d. 26 på höjderna vid Idiazabal, marcherande emot Astigareta, men vände snart om, och hållas i tyglen af brigaden Porraz och öfverste Jauregui med provincial- och linietrupper. Vid Tudela har Quesadas kapitein Arredondo, såsom man säger, med 300 man råkat i tångenskap. — De exalterade äro ganska missnöjde, att den från Vigo till Havana d. 11 Augusti utlupna expedition medtagit trupper, som man skulle haft nödigare i fäderneslandet. Det är Yvica, dit den fordnas krigsministern las Amarillas blifvit förvis, — Efter så många garnisonstrupparns afmarsch äro nu endast 800 man af linien kvar i Madrid, men nationalgardet gör tjensten. Den 28 var consultation af läkarne i slottet, af hvilken man icke hämtade mycket hopp för drottningens lif.

Frankrike. Den kungliga förordningen af d. 4 September, genom hvilken Herr de Vilele blifvit utnämnd till president i Conseljen, stod dagen derpå i Moniteuren. Just på samma dag, d. 5 September utkom för sex år tillbaka den bekanta för Frankrike så vigtig blefna kungliga förordningen. — Någre hade väntat att sigillbevararen skulle komma i spitsen för conseljen. Den 6 September klockan 1 om natten slutades processen i Rochellska saken, Borries, Pommier, Goubin och Raoulx äro dömda till döden; Gonpillon att blifva 15 år under upseende af högre polisen, och att ställa 5000 f:cs caution; Castilille, Lefevre och Dariotsecq till 5 års fängelse och 500 f:cs; Barlet till tre år och 500 f:cs; Labourée, Cochet och Perreton till två år och 500 f:cs. Ibland de alldeles frikände äro: den af Herr Berville försvarade Baradere som man ställt i spitsen för de anklagade, och sjelfva Hénon, som i begynnelsen uppenbarat så mycket, och hvilka begge skulle höra till Central-Venten.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

Thorsdagen den 26 September.

Om National-Litteratur.

(Slut fr. N:o 36.)

Den källa, hvarur dessa öste, finnes i hvarje land att tillgå: folksånger och sagor. Verkligen är den att beklaga, som icke finner värde i dessa. I allmänhet innehålla de mera gediget snille, sannare bilder af en ofördärfvad människonatur, än de genom härmining och formstöpning frambragta konstverk. De äro dessutom af ett ofantligt värde för den haldesforskare, som ej blott önskar kända data, stamtallor, siffror och diplomatik, utan äfven söker en lifvande bild af folkets bildningsgrad, lynne, öfvertro och hela inre lif.

Den konstmässigt skurna demanten har utan tvifvel högre värde än den oslipade demanten; men säkert är dock denne verkligen ännu dyrbarare än den oägte glashiten, ehuru regelmässigt och konstigt den ock må vara faconerad och färgad. Det sanna, mäktiga snillets konstniskt fulländade mästestycken innehålla visserligen högsta rummet på vitterhetens ranglista; de lefva ock njutas, så länge människokänsla finnes och öfver allt, där hon finnes; de äro ett mynt, eller rättare ett omyntadt guld, som gäller öfver hela världen, så snart man blott har förmåga att pröfva den inre halten. Men detta oförgångliga verldsmyntet kan icke blifva allmänt gångbart, emedan det ej kan brukas till hela rörelsens bedrivande inom hvarje enskildt folk. Det är, för att fortsätta liknelsen, blott de stora verldsköpaännens normalmynt, hvari deras allt omfattande affärer bedrivnas; men det kan icke blifva skiljemynt till hvardagsbruk. Dessutom händer så ofta, att det är eftergjordt eller förfalskad; endast den invigde, endast den, som åt de vidtomfattande speculationerna öfrat sin tid, förmår skilja det ägta från det oägte. För den inre minutrörelsen i hvarje enskildt land fordras ett eget mindre mynt, men likväl äfven det ägta; folket i massa måste hafva ett sådant, stämplat med nationens eget vapen, med inskrift på dess eget språk. Man försöker såfångt att höja massan till förstånd på det stora allmänna myntet. Då detta flyttas ur den stora verldshandelen, måste det ompräglas på national-myntverket. Dess goda metall och halt

kan blifva oförändrad; men ostämplat eller med verldshandelsstämpelen löper det icke bland allmänheten. Myntmästrarne skola taga metallen ur det stora allmänna skönhetsförrådet, men prägeln och inskriften hos sin nation.

Nationalförrådet är, såsom vi redan nämnt, folkets egna sånger och sagor, hvari dess seder, lynne, fördomar och, med ett ord, dess poetiska sinne förvaras. Den, som förstär dessa och vet begagna dem, icke med en trälaktig, andelös imitation i det oväsentliga, utan med den frihet, som det skönas allmänna regler fordra, han ensam kan frambringa något nationellt skönt, något oförgångligt och tillika populärt.

Dock finnas visst många, verkligen blott för en nation och dess vitterhets enskilda karakter frambragta, snärra konstalster, som kunna njutas äfven af alla främlingar, nästan på hvad bildningsgrad de än må stå. Metallens ägthet framlyser så tydligt, att den icke kan misskännas; de äro, lika som ducaten och piastern, öfver allt kända. Men dessa visa sig egentligen blott där inhemskt mynt tryter; de uttränga detta, emedan dess yta ofta icke är så lysande. Imedertid kunna och böra de icke förbjudas; ingen ting är friare än snillets och det skönas rike; finnes ingen ting inhemskt, som kan öfvergå eller upnä det utländska, så måste detta tålas; och kanske hör det alltid till någon del finnas och hyllas, för att hålla de inhemska producenterna på deras vakt, att de ej slumra och tro sig fullkomliga. Jemtvörelsen och täflan frambringa det förträffliga; det är monopolet, som fastlöst vissa lands vitterhet inom så illiberal trång gränser; det är friheten och bekantskapen med utlänningars snilleverk — ej blott sjelfva konstnärernas, utan äfven allmänhetens bekantskap därmed, som skall lösa bojorna och återgifva snillet dess frihet.

Må man här icke se någon motsäggelse mot hvad vi förr yrkat! Annat är en sparsam och vald blaudning af den främmande skaldekunstens yppersta alster med den inhemskas, och annat är all nationalvitterhets utträngande af en fullkomligt utländsk bildning och smak i vittra ämnen. Må skalden se sig om i hela snillets verld, för att rikta sin erfarenhet och bilda sina anslag, genom

bekantskapen med främlingens skatter! Må dessa vara tillgängliga äfven för det folk, för hvars själsnöjen han opoffrar sina krafter! Må man mot de inhemska snillestren framhålla det sköna, som främligen fordom och i sednare tider frambragt, och se, om det förra uthåller jemnförelsen mot det sednare! Men må skalden aldrig glömma, att nationligheten måste vara grundfärgen i hans tablör!

Denna regel har man missförstått och inskränkt; man har trots sig bildat en nationalpoesi, då man tagit ämnen ur landets häfder och förlagt skådeplatsen inom fäderneslandet, men troget kopierat språk, seder, lynne, allt från en främmande vitterhet. Med äckel och harm måste man se ett sådant ofog.

Med nöje måste imidlertid hvarje betraktare tillstå, att vitterheten öfver allt begynner taga en friare, raskare, öfver trälaktighet och estersprung uphöjd gång; att hon söker sina skatter hemma och utbildar sig genom en liberalare bekantskap med det sköna, hvar häldst det finnes; att snillet begynner mer bildat sig efter naturen och sin egen inre drift, än efter gamla, ofta conventionella och orimliga regler. Revolutioner och öfverdrift, jacobinism och despotism hafva redan slutat sitt oväsende, och man äger hoppas en sansad lagstiftning i snillets republik. Då skall nationaliteten återtaga sin rätt.

Men det är ej poesien ensam, som utgör ett lands litteratur. Vetenskaperna intaga däri ett viktigt rum; och bland dem finnas de, som gå in på det skönas område. Historien är t. ex. äfven skön konst, och i henne, såsom sådan, bör finnas mycken nationalitet.

Man har mycket missförstått historiens natur, då man ansett henne än för ett kronologiskt register, än för en läromästarinna i en conventionel, kortsynt och trångbröstad politik. Hon är ingenting mindre än en spegel af människoslägtets utveckling, af striden mellan godt och ondt, mellan ljus och mörker. Hon värmer hjärtat, vidgar synkretsen, upmanar till ädla, egennyttiga bemödanden för rätt och sanning. En dramatik för det verkliga kan man kalla henne; och hon hörer sålunda under den sköna konsten, hvilken är och bör vara nationel, ehuru icke egennyttigt eller småaktigt. Verldshistorien är till sin grund en och den densamma för alla; men äfven hon står i ett eget ljus för hvarje lands invånare; och i det egna landets historia finnes fältet för den högsta nationalitet, den högsta patriotism. Ett folk lefver i sina minnen, och ett folk, som ej har sin historia utvecklad eller som icke äger någon national-historia,

saknar ett af de starkaste band inom sig, en af de säkraste föreningspunkter och ledstjärnor. Hvad skulle man säga om ett folk, som af främlingen måste hemta den hufvudsakliga kunskapen om sitt samhälles utveckling eller om ett folk, hvars häfdeteknare fastgjorde sig och sina åsichter af landets historia vid en främmande politik, hvilken kan vara passande för det land, där han upfanns, men icke för alla länder! Hvarje stor karakter, hvarje stor handling i ett folks historia har för detta folk ett eget interesse en egen betydelse, som främlingen icke fattar eller kan så framställa som en medborgare. Om jag söker blott läxor, blott fabula docet, i historien, så kan jag finna dem lika väl i ett annat folks; men jag finner deri aldrig den egna hänryckning af det stora och ädla, den harm öfver det låga och egennyttiga, som i mitt fädernesland. Detta uphörer att vara en abstract idé; det blifver en lefvande verklighet, då jag följer dess öden.

Politiken och vetenskapen om samhällsförbundet och lagstiftningen fordrar en national-litteratur, inhemska tänkare och skriftställare. Hvad man därom hämtar från utländingen, är icke nog för bildandet af en medborgerlig kunskap om medborgerliga ämnen, ehuru grundsatserne och sanningarna i dessa vetenskaper äro de samme öfver hela världen. Theorien kan vara allmänt erkänd, men han blifver icke fast och fruktbärande; utan genom ett oafslutligt inpräglande och väckande. Detta vinnas genom exempel, bättre än genom något annat. Af hvad inom den medborgerliga världen dagligen händer böra landets litteratörer dagligen leda upmärksamheten på de allmänna grund-sanningarna. Politiken och lagstiftnings-vetenskapen består af evigt fastsatta experimenter, dem tänkaren bör samla och meddela. Få vetenskaper kunna så litet som statsläran studeras inom läs och nyckel. Landets tänkare däri kunna ej utbildas sig hvarken genom blott theoretiskt grubblande eller genom studium af hvad andra länders tänkare utarbetat.

Hvad de rent abstracta vetenskaperna (matematik, kemi, filosofi o. d.) vidkommer, så ligger i dem knappast någon annan nationlighet än landets lärdes bemödanden att sprida bland sina landsmän, hvad de sjelfve och andra forskat för hela världen.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. I bref från Zante af den 2 Augusti berättar man: Chorschid-Pascha har verkli-

gen, utän att göra ett änderslag, trängt fram genoms Theriopylerna, emedan de öfverlämnades till honom af Odysseus, som med sina trupper drog sig tillbaka till Katavotbra-berget, en manoeuvre, som bekräftat misstanken om ett stort förräderi å hans sida, men för hvilket han icke, såsom de första underrättelserna från fasta landet uppgäfv, blifvit ett offer. Till följd af detta hans affall tögade den ottomanska Seraskieren till Livadia, och kom därifrån utan motstånd till Salona, där han upstog sitt hufvudquarter. Redan hade tolf transportfartyg från Adriatiska hafvet ankommit till Salona och medbragt Chorschid-Paschas trupper, hvilka landstego på stranden vid Wassilika (det gamla Sikyon) och 10,000 man starka framryckte till Argolis igenom passet vid Trete, hvarvid de läto Korinth ligga till venster. Ända dittills gick det de otrogne alldeles efter önskan, men då de ankommit till Rito, blefvo de plötsligt af Kolokothron och Maurokordatos angripne, slagne och tvungne, att genom Nemea retirera till byen St. Georg, där de, såsom man försäkrar, skola vara inneslutne. Under det detta tilldrog sig i det norra Morea, landsatte turkiska flottan trupper i Patra, som ryckte fram ända till Vostitza (Aegina) och lade det alldeles i aska; hvarpå de, harcelerade och slagne i ett trängt pass, måste återvända till Patra. Detta äro de händelser, både för och emot, som träffat de krigförande delarne i Peloponesos. Efter alla dessa strider äro Grekerne i besittning af Athen, passen vid Isthmos, borgen i Korinth, Anapli, och alla fasta platser på halvön, undantagande Patra, de innehafva äfven bergen, och så frågar man, hvad Turkarne då kunna göra dem? Mycket ondt utan fråga; men att åter eröfra landet är helt annat. Maurokordatos hade den 26 Juli ankommit till Mesolongi. Odyssei trupper, som öfvergifvit sin herre, utbreda sig på Parnassus och bergen vid Phokis, så att Chorschid-Pascha är ganska inskränkt i sina rörelser. — Engelsmännen lämna nu Grekerne hjälpsam hand och man har sedan Sir. Th. Maitlands frånvaro blifvit varse en större lindrighet i de lagliga åtgärderna. Senatorns i Korinth, Papadiamantopuli familj och flera andra, som flydt från fasta landet vid de otrognes anfallande, hafva här vunnit tillflykt. Den tills vidare förordnade Lord Öfvercommissioner, Sir Fred. Adam, gift med en Grekinna, som är skitjd från sin förra man, visar mildhet emot de olycklige. Politiken har således vändt sig på denna sida: emelertid, om icke Försynen kommer Grekerna till hjälp, är det mycket att frukta, att Congressen endast kommer att rådslå öfver Grekelands ruiner

och grafvar. — Enligt underrättelser af d. 5 från samma ställe, skola de på Morea från Livadien landstegne Turkar hafva blifvit slagne och snart sagdt till intet gjorde vid näset, genom Kolokothron och Ypsilanti. Maurokordatos och Botzaris äro i Mesolongi, för att försvara Akarnanien och Etolien, Salioterna skola ännu hjeltemodigt slåss emot Omer-Pascha. — Hellenerna äro nu mera nöjde med engelsmännens upförande, och hoppas, att ännu mer blifva det. — Underrättelser från Livorno af d. 25 Aug. säga, att sexton fartyg landsatt 11000 Turkar i det inre af viken vid Lepantos; desso barbarer hoppades att öfverrumpla Korinth och att förnya Chios förödelse öfver hela Peloponesos. Emottagne med kanonskott från borgen i Korinth; togo de vägen till Anapli (Napoli di Romania), förföljde af de få trupper, som Thessaliens operations-här hade kunnat qvarlämna i Peloponesos, och af hela folket, utrustadt med allt, som det i brist af vapen kunnat tillgripa. Detta folk var så ifrigt att angripa Turkarne, att outhärliga förluster utmärkte de senares marsch från Korinth till Argos; de hoppades kunna kasta sig in i Anapli, som de ännu trodde besatt af Muselmännen; men måste nära däriutill med förskräckelse förnimma, att det var i Grekernas våld. På en gång anfällne af Hellenerna från Anapli, Korinth och grekiska landtfolket, försökte Turkarne, att förskansa sig i ett gammalt öfvergifvet kloster vid Argos. Men sedan de förlorat en del af sin tross, alldeles icke mera hafva något medel att förskaffa sig proviant och äfven lida brist på vatten, är söga sannolikhet, att de kunna undgå Grekernas hämnd. — Af vida mer nedslående innehåll äro underrättelserna från Semlin af d. 31 Augusti, däri det heter: Man skall icke underlåta att drifva gäcke med de från Bitolia, Seres, Thessalonik o. s. v. komne privata bref angående grekiska segrar, men om man ock lämnar å sido grymheten af en högljudad skadeglädje öfver de sista dödsryckningarna hos en med undergången kämpande nation, var det visst denna gång förlätligt, att någorlunda tro på dessa segrar, om man äfven i närheten af skådeplatsen noga öfvervägde alla omständigheter. Chorschid-Pascha lämnade Larissa d. 12 Juli och framryckte med en betydlig här emot Morca. På en gång erhåller man underrättelse, att han förlorat en blodig träffning, och straxt därpå kommer Chorschid sjelf tillbaka till Larissa med en liten corps. På samma tid införas många sårade, och hela trakten drager däraf den slutsatsen, att Chorschid-Paschas armée blifvit slagen. De arme därade Grekerne voro äfven hos oss segerdruckne, till dess i dag Pa-

schan af Belgrad låter förkunns Moreas eröfring. Aldrig har man väl gruffigare blifvit väckt från någon dröm För öfrigt är Chorschid-Paschas återkomst till Thessalien sannolikt en följd af Capitainerne Diamantis och Tassis diversion, som han skall söka att förstöra. Paschan i Belgrad erhöi i går tre Tatarer med underrättelsen om Korinths och Athens intagande, och förordnade genast sege-fäster. Nästa post från Thessalonik och Seres skall förmodligen medföra närmare uplysning. — Bref från dalmatiska gränsen innebälla den sorgeliga underrättelse, att påsten äfven gripit omkring sig i Epiros och Morea. Alla innevägnare i Janina hafva lämnat denna stad, och kringspridt sig i trakten däromkring. Samteliga Joniska öarne äro ställda under 15 dagars quarantine emot Corfu. I alla hamnar vid Adriatiska hafvet hafva alla quarantine-anstalter blifvit så mycket mera skärpta, som faran för smitta är stor genom de från alla punkter af grekiska fasta landet till de Joniska öarne, i synnerhet till Zante strömmande flyktingar.

Spanien. Det synes afgjort, att urtima Cortes blifvit inkallade till den 25 September. D. 24 Augusti har Konungen undertecknat decretet där-om, men det är icke ännu kungjort. Konungens ovilja mot detta steg blef slutligen öfvervunnen genom en adresse från ministären af den 28, däruti föreställning göres, att de olyckor, som trycka det constitutionella Spanien, äro talrika, men ingalunda ur stånd att botas, om den starka hand, som allägsom hindern, förenar sig med den skapande, som skallar de ounbärliga hjälpmodele, o. s. v. Ministrarne förklarade tillika, likväl icke i adressen, att vilja nedlägga sina ställen, om inkallandet icke skedde. — Den 29 ankom änteligen ministern för ultramarinska departementet, Hr. Vadillo, till Madrid. Endast hans näryaro felades hittills, för att de eftertryckligaste åtgärder skola blifva tagna emot insurgenterne. Den 28:de återkom General Palarea till bufvudstaden ifrån sitt ströflåg i provinzen. Han hade varit ända till byen Molat, där det lyckades honom, att till intet göra en conspiracy, som den förra barfota Ordensgeneralen Cirilo där anlagt, och som General Morillo (om hvilken man i desse dagar falskt berättade, ett han vore fångslad) först angifvit; fjorton personer blafvo arresterade. — Ministern för det inre har befallt uphäfvandet af åtta kloster, som gifvit insurgenterne förskott. Det ansenliga Dominicaner-klostret i Orihuela är däribland. På sjöministerns befallning utrustas i största hast fem

krigsfartyg, af hvilka tre skola kryssa vid de Catalaniska och två vid de Cantabriskas kusterna, för att hämma insurgenternas förbindelse med Frankrike. — Från St. Jean-pied-de-port skrifver man under den 4 Sept. Landshöfdingen Salvadors proclamatjon, genom hvilken föräldrar blifvit gjorda ansvariga för sina barn o. s. v., har redan förorsakat stark desertion vid troshären. Trappisten befinner sig med återstoden af sin skara i Dagoiz i Navarra, och Quesada i Ochagavia. Det synes säkert, att general Espinosa afgått med 3000 man från Pampelona, för att angripa fienden i fronten, under det 1500 man från Sanguenza taga den i venstra flanken. Zavala skall vid Mondragon hafva blifvit fullkomligen slagen och därvid sjelf omkommit. Man skattar till fem millioner franker, hvad general Eguia i Bayonne använt på troshären under sex månader. Vid de fransyska trupperne ankomma ännu dagligen trosshästar, kanoner och förråd af alla slag. Man talar allmänt om ett snart besättande af positionen vid Marrac och uprättandet af fyra stora batterier på flera punkter.

Österrike. Kejsaren af Ryssland har den 5:te vid middagstiden ankommit till Wien i sällskap med Kejsaren af Österrike, som farit sin höga gäst till möte, och afstigit i de för honom uti Kejsarliga Hofborgen beredda rum. Fransyska ministern Grefve de la Ferronaie och minister-statssekreteraren för utländska angelägenheterna Vicomt de Montmorency hafva likaledes ankommit d. 7.

England. Den 8 innevarande månad berättade man i London under förtroende, att Hr. Canning blifvit efterskickad. Grefve Liverpool hade, såsom man sedan några dagar ersarit, velat resignera, om hans vän icke åter kom in i kabinettet; och som hans demission vore så godt som en uplösning af ministären, så hafva inväudningarne emot Herr C. -- likväl icke utan stort motstånd ända tills d. 8 om morgonen -- slutligen afstannat. Lordkauslerens motvilja var mindre stark och lade sig sedan sistledne fredag. Hertigens af Wellington sjukdom är en häftig förkylning med starka öronplågor. Enligt tidningen the Englishman har det hos banken, som nu äger föga tillfälle att använda sitt kapital, kommit i fråga, att förminska det. Det skall vara i förslag, att nedsätta räntorna på Bankactier från 10 till $7\frac{1}{2}$, och att uti ersättning tillstå innehafvarne en Bonus af 25 procent.

STOCKHOLM,
Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

Måndagen den 30 September.

Tyska Skrå-ceremonier.

Det är icke utan intresse, vid bedömandet af historiska ämnen och vissa inrättningar, att se, huru saken förhåller sig i andra länder. Denna jämförelse är alltid upplysande och nöjsam, i synnerhet då inrättningarna stå i så nära sammanhang, som skråinrättningarna i Norden med dem i Tyskland, hvarifrån, såsom man vet, allt nordiskt skråväsende leder sitt ursprung. Man önskar naturligtvis att se, om inrättningen vanslägtats, om hon bibehållit sig i sin renhet, om hon utbildat sig eller aftagit på nybygges-orterna o. s. v.

En år 1794 utkommen Tysk skrift meddelar fragmenter af skrå-ceremonier, dem vi vilja här införa, på det läsaren må komma i tillfälle att jämföra dem med hvad vi redan meddelat af det Svenska ceremoniellet.

Utdrag ur Tyska Klensmedsgesällernas Handtverkshälsning.

Hälsning. Hvert stryker du hän, du Smed, då dina fötter äro så dammiga, ditt hår står i vädret, ditt skägg står ut såsom ett tveäggadt slag-svärd?

Den främmande gesällens svar. Jag stryker öfver land, som kräftan öfver sand, som fisken i sjön, att äfven jag arma smed må föda mig *).

Äfven skall du komma till en surbrunn. På Tyska kallas han en galge. Är det en fyrbent, så utmärker det en Kunglig residencestad; är det en trebent, utmärker det en simpel småstad; är det en tvåbent, utmärker det en by.

Sedan kommer du till en väderqvarn; den skall säga: vänd om! vänd om! Hå, hvarföre skall jag vända om, och jag har dock stått ut ännu värre hos min mästare. — Då skall Fru Mjölnerskan stå i dörren; säg till henne: god dag, Fru Mjölnerska, hvad göra edra höns, värpa de många ägg? Hvad göra edra döttrar, hafva de många fri-

are? Då skall hon tänka: det måste dock vara en hyggelig yngling; frågar han så efter småkreaturen, hvad skall han då icke fråga efter de stora!

Utdrag ur Kopparslagare-gesällernas handtverkshälsning och gewohnheit.

Då en främmande gesäll kommer vandrande, så framförer han först hälsningen och säger till mästaren och gesällerna, som äro på verkstaden: Lycka till, på handtverkets vägnar! Mästare och gesäller i (ställets namn, där gesällen sist arbetat) låta vänligen hälsa eder på handtverkets vägnar. Mästaren eller gesällerna svara: Stor tack af Mästare och gesäller! var mig och välkommen på handtverkets vägnar.

Vid Välkommen (guten willen) klappar Skänkgesällen (säkert svarande mot Omskädnings-gesäll här) tre gånger på bordet och säger: Med gunstig tillåtelse, i gunstige Mästare och gesäller såsom och välbevandrade Kopparslagaregossar (kupferknaben)! Alldenstund den nådige Guden har beskärt en främmande vandrare (Rummelsman), alltså hafver jag genom pojken låtit bjuda till välkomma. Är en eller annan ej ännu bjuden, så vill jag ännu bjuda honom. Jag beder, i måtten hjälpa mig att göra min vandrande lustig, att dricka en eller fyra eller tjugo gånger och därvid icke glömma mig eller Eder. Kan jag i dag eller i morgon förskylla det, skall sådant gärna ske, och därvid vill jag äfven förbjuda alla eder och svordomar, kif och gräl, tärning och kortspel, onyttigt prat och hvad som icke är anständigt vid den ärliga välkomman. Den som härutinnan bryter, den skall ej veta sitt straff, eller skall veta det och vara förfallen att betala hela denna välkomman, och denna välkomman skall räcka till kl. 4 i morgon bittida, så länge slanten ligger under talriken.

Den främmande:

Med gunstig tillåtelse, i gunstige gesäller så och bevandrade Kopparslagaregossar! jag beder, i måtten försköna mig för drycken, ty jag är icke van vid öl.

Därpå svara gesällerna alla och säga: sätt dig ned, det skall ej ske dig för mycket.

* Detta samtal är i originalet på ömkliga rim, dem vi ej sökt eftergöra.

Därpå måste den främmande gesällen göra besked åt alla gesällerna och tre gånger tacka skänkgesällen. Han måste stå up, då han druckit ur (wenn er reinen Tisch hat) och säga: med gunstig tillåtelse, Kopparslagaregosse, jag tackar för första gången. Du vill låta mig vederfaras efter handtverks sedvana och bruk. Sammalunda ock andra och tredje gången. Jag beder, om du ville presentera mig välkomman etter handtverkssedvana och bruk.

Omskådningsgesällen säger: Med gunstig tillåtelse, min kära Kopparslagaregosse! Alldenstund det är här ett lofligt bruk, att man för en främmande vandrande håller ärligt välkomskalas och presenterar den ärliga Välkomsten, efter handtverks sedvana och bruk; alltså vill jag presentera dig den, så vida du vill hålla till godo och emottaga den af mig och andra rättskaffens kopparslagaregossar. Den vandrande svarar och säger: Med gunstig tillåtelse så vill jag ock säga dig, huru du skall förhålla dig vid detta ärliga välkomskalas. Denna ärliga välkomsten skall du tömma i tre små drag, innan den ärliga omlöparen (Umläufer -- manne en annan bågare än välkomsten) tre gånger går öfver bordet. Efterkommer du det icke, skall du i mårgon bittida på nykter mage urdricka den på sängen för egna pengar. Du skall också äga att därur skänka tre jungfrur, icke att därvid spilla på bord, bänk, kaklagn, gaffel; de skola hafva föga godt deraf; det skall ej eller tillåtas dig. Därvid skall du äga att därur skänka tre ärliga jungfrur; då nemligen de äro församlade vid bordet. För det andra skall du sjunga en färsk visa, som klingar fyra och tjugo gånger bordet om. För det tredje skall du veta att tacka efter handtverkssedvana och bruk.

Den vandrande:

Med gunstig tillåtelse, Kopparslagaregosse! Alldenstund en ärlig välkomst är mig presenterad och därvid anmaldt, huru jag skall mig därvid bete, nemligen äga att därur skänka tre ärliga jungfrur, då de vid bordet äro församlade, alltså vill jag anse dig för den första ärliga jungfrun. Jag beder, du ville ur denna ärliga välkomst svara mig den första ärliga jungfrudricken, efter min begäran, efter din förmåga; kan jag i dag eller i mårgon förskylla det dig eller andra rättskaffens Kopparslagaregossar, skall det gärna ske.

Omskådningsgesällen säger: Med gunstig tillåtelse, Kopparslagaregosse, anser du mig ännu för en jungfru?

Den vandrande svarar: Med gunstig tillåtelse, ja.

Omskådningsgesällen säger: Med gunstig tillåtelse, efter som du anser mig för den första ärliga jungfru, så vill jag också ur denna ärliga välkomst töma den första ärliga jungfrudricken, efter din begäran, efter min förmåga. Med gunstig tillåtelse, lyft af locket.

Den vandrande säger: Med gunstig tillåtelse får jag lyfta locket af den ärliga välkomsten.

Omskådningsgesällen säger: Anser du mig ännu för en jungfru?

Den vandrande säger: Med gunstig tillåtelse, ja. Men om jag tömer honom, med gunstig tillåtelse, lemna åt mig en liten Kopparslagaregosse däri.

Då dricker Omskådningsgesällen, Kopparslagaregosse, jag säger dig en vänlig tack, att du ansett mig för den första ärliga jungfru. Jag hoppas och tror, att jag ur denna ärliga välkomst skall hafva gjort dig besked för den första ärliga jungfrudricken efter din begäran, efter min förmåga.

Den vandrande säger: Med gunstig tillåtelse, Kopparslagaregosse, jag tackar vänligen, att du ur denna ärliga välkomst tömt den första ärliga jungfrudricken, efter min begäran, efter din förmåga. Kan jag i dag eller i mårgon vederstylla det dig eller andra ärliga Kopparslagaregossar, vill jag gärna göra det.

Då en främmande blifver utkalasad (ausgeschenket), tager han en slant i handen, tillknäpper rocken ofvan och nedan och räcker handen åt gesällerna i arbete och säger: Med gunstig tillåtelse, Kopparslagaregosse, härmed vill jag hafva utlagt mitt sista och begär mitt ärliga slutkalas, efter handtverkssed och bruk.

Omskådningsgesällen säger: Med gunstig tillåtelse, Kopparslagaregosse, tag det tillbaka och stick det ned och drick up det i en skål för mig och dig. Dig skall vederfaras efter handtverkssed och bruk.

Huru man ger fadderpenningen.

Med gunstig tillåtelse, min kära Kopparslagaregosse, efter som du inför det ärliga handverket begärt mig till din fadder, så har jag icke kunnat vägra dig det och vill härmed presentera dig en glad hedersdryck och en dukat till fadderpenning, så vida du vill hålla till godo och emottaga den af mig. Med gunstig tillåtelse vill jag ock underrätta dig, huru du därmed skall dig förhålla. Du skall icke h... a bort honom, förstöra honom på skålmstycken, supa bort honom eller vanära honom, utan därvid tänka på mig till det bästa. Pantsätta honom kan du väl, dock att du

löser honom i rättan tid. Äfven skall du icke se på honom förr än i mörgon bittida. Om du beskådar honom i dag, skall han blott vara af koppar eller messing. Men om du väntar till i mörgon, skall han vara förvandlad i skönt guld. Om ock vi i dag eller i mörgon träffas, vare sig vid vin eller öl, på väg eller stig, till vatten eller land, hvar hällst den gode Guden förer oss tillsammans, kan du visa mig honom, så skall efter landsens sed en välfägnad af vin eller öl betalas dig af mig; hvarom icke, skall du vara skyldig att betala mig detsamma.

Eden efter slutad ceremonie.

Allt det, dig blifvit af mig, i mina medgesäljers närvaro sagdt, och att du vill allt hålla, så lägg up två finger och läs efter mig: Jag svär att förtära mina pengar i Leipzig i Gårköket, i Nürnberg i Pfefferkrahm, i Petersburg bak muren, i Wien i Sitsewar, i Augsburg på grafven, där som man kan få de sköna jungfrurna, och i Breslau i Wattengrafven *) — nu skall du få något på din finger (— — — zu Augsburg auf dem Graben, da man die schönen Jungfern kan haben, und zu Breslau im Wassergraben — jetzt sollst du was auf deine Finger haben.)

*) Allsamman förmodligen Härbergen för gesällerna och på samma gång Krogar.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Ett från Corfu d. 1 September till Trieste ankommit fartyg medför nedslående underrättelser om Grekernas belägenhet. Chorschid-Pascha har med amnestien för Chios i handen banat sig vägen till Morea. Otaliga flyktingar söka att komma till öarne, och förbanna de utländske agenterna, Demetrius Ypsilanti och hans likar. Grekerna falla äfven denna gång såsom offer för deras lättrogenhet, men detta sista försök torde i lindrigaste fallet hafva beredt dem Judarnas öde i Orienten. På skonsamhet hos de uppretade Muselmännen är icke att tänka, äfven om Sultanen sjelf önskade det. Morea skall blifva en stor kyrkogård; för öfrigt gripa Grekerna, vid deras förhoppningars skeppsbrott, ännu efter hvarje svag plank; de vilja veta, att den i Patras farvatten sedda turkiska eskadern, som den 7 Augusti tagit om bord den nye Capudan-Pascha, Kara Mebemed, den 13 Augusti söder om Morea blifvit slagen af den grekiska flottan. — Från Semlin skrifer man under

d. 29 Augusti, att posttatarerne från Seres och Thessalonik ännu felades i Belgrad. Från trakten vid Larissa hade en forman ankommit, som medförde den underrättelse, att Chorschid-Pascha d. 6 Augusti var tillbaka i Larissa. Emellertid äro Turkarne i Belgrad segerdruckne efter en tatars ankomst, och säga, att Morea redan är underkastadt. Huru detta stämmer öfverens med Grekernes fornda segerberättelser, må Himlen veta. Sulioternas undergitvenhet bekräftar sig från alla håll, hvilket i hvarje händelse är ett stort slag för Grekerna. — De sorgliga underrättelserna om Grekeland bekräftas äfven genom bref från Augsburg af d. 7 Septemb., däri det heter: Mindre genom segrar, än genom kungörande af en amnestie har det i ekats Chorschid-Pascha att afväpna folket uti 49 byar emellan Thermopylerne och Isthmos; förrädare öfverlämnade citadellet i Korinth åt Chorschids Lieutenant Mahmud Pascha. Den till Argos flyktade grekiska Senaten har låtit halshugga dessa förrädare. Kolokothron har, såsom man förmodade, räddat sig i bergen. En enda omständighet synes gymnande för Grekerna, den, att Chorschid Pascha återvändt till Thessalien, där nya resningar göra hans närvaro nödvändig; men man fogar härtill, att han i Morea kvarlemnade en stor makt, som man, hvilket dock synes öfverdrifvet, skattar till 50,000 man Turkar och Albanesare. Turkiska flottan skall vara i Patra.

Spanien. Decretet om de urtima Cortes' sammankallande är undertecknad; deras högtidliga öppnande är bestämdt till d. 7 October, och den förberedande sessionen sker d. 1:sta. Olika meningar rådde i Statsrådet öfver sammankallandet, men be-segrades af ministären. Efter en noga beräkning skall antalet af den sist mobiliserade activa milisen belöpa sig till 40,000 man. Cortes hade endast beviljat 20,000, men ministären har i anseende till de trängande omständigheterna tagit på sig, att svara för upställandet af det dubbla antalet. Spaniska activa milisen är monarkiens landvärn och består nästan alldeles af Veteraner. Krigsministern har nu på det eftertryckligaste anbefallt organisationen af detta landvärn i alla provinser, där det ännu icke kommit till stånd, det skall därigenom innan kort stiga till 90,000 man. Såsom man vet, hafva Cortes för det löpande året fastställt liniearméen till 63,000 man. — Militär-commissionens i Valencia ransakning öfver General Elio började d. 27 Augusti kl. 8 om morgonen och slutades d. 28 kl. 5 f. m. Generalen förde sjelf sitt försvar med ett tal, som varade två timmar, men blef illamående, då Presidenten förkunnade sessionens slut.

Han blef med alla rösterna dömd till dödsstraff på vanligt sätt genom strypning, och d. 4 September kl. 11 f. m. afrättades han efter förut skedd degradering. -- Ledamöterna i krigs- och sjötribunalet hafva blifvit afsatte, emedan de bifallit General Copons mening till förmån för de dömda f. d. Gardesofficerarne. General Empecinado marscherade d. 25 Augusti med 600 man till fot, 120 kavallerister och två kanoner ifrån Calatayud, för att stöta till Generalcapitainen i Saragossa, som den 19 öfvervunnit Trappisten vid Ayerba. Quesada har, sedan han blifvit slagen i Sanguesa, dragit sig till Aragonien, utan tvifvel i afsigt, att med återstoden af sitt och Trappistens band arbeta sig tillbaka till Irati eller ock att kasta sig på Catalonien, då han ser att contra-revolutionen i Navarra icke lyckats. Det är icke Zavala, utan en annan band-Chef, Fern. de Comboa, kallad Cabras, som blifvit i träffningen i Biscaya; Zavala hade undkommit till bergen vid Aranzanzu. Denna träffning var en följd af hans inbrott i Biscaya med 600 man under honom, Guesala och Uranga. Alla poster från Madrid, Bilbao och Pampelona hafva blifvit upfångade af royalisterne. Den, som d. 6 Sept. skulle från Madrid ankomma till Irun, blef anhållen i det beryktade passet vid Salinas. Emellertid skall en courier från Madrid d. 5 hafva ankommit i Bayoane, och medfört den under rättelse, att gula febern yttrat sig på Cadiz' redd, och att ett i Corunna inlupet Amerikanskt fartyg förlorat 21 man på resan. Äfven posten till Madrid med bref från Frankrike och det öfriga Europa har af insurgenterne blifvit borttagen i det redan nämnda Salinas-passet.

Frankrike. Bories och hans kamrater hade återtagit sin cassations-ansökning emot dödsdomen; den hade, säga de, endast skett af villfarighet för deras advocater. Tidningen *Etoile* säger, att återtagandet felar uti den nödiga formen och att den icke skall antagas. Ett annat blad säger, att General-prokuratorn anser återtagandet såsom en handling af förtviflan och att han hade förmått Hr. Berville att försöka bringa dem på andra tankar, och att de skulle låta det ankomma på Högsta domstolens afgörande. De upföra sig i fängelset med mod och gudsfruktan. -- D. 11 September om aftonen blefvo Berton, Caffé, Saugé, Fradin, Sénéchault och Jaglindömda till döden; Allix, Feraï, Risque, Ledein, Lamaet, Sauzais, Beauvils, och Condrac såsom icke angifvare till 5 års fängelse och 2000 f. cs böter (rörande Allix, hade domstolen efter mer än två timmars rådplågning förenat sig med Jurys

minoritet), åtta andre till 5 och 3 års fängelse, 1000 f. cs och 10 år under uppsigt med caution, sex till två års fängelse och 50 f. cs, 10 tillett år och 50 f. cs. Två anklagade blefvo srikände. -- Det är säkert, att, utom de regementen, som äro under full marsch från norra gränsen till Pyreneelinien, andra corpser, så väl infanteri som oberidet och beridet artilleri, skola snart sätta sig i rörelse från fransyska Flandern till samma bestämmelse. Hr. Drault har verkligen icke lört Bertons försvar, utan öfverlemnadt det åt honom sjelf. Assis. presidenten beskyllade i anledning häraf den förstnämnde i öppen rätt för feghet. Herr Drault svarade härpå: "Det är lätt att svara härpå; Hvad fordrades af mig? Att jag skulle gå iu på, att i stället för allt försvar, blott säga: Jag låter det ankomma på Hr. Edsvarnes omtanka. I sanning, mine Herrar, därtill hade dock icke fordrats så mycket mod. Men hade jag däremot samtyckt härtill, så skulle jag hafva upoffrat General Bertons intressa för mitt och därigenom först förrådt honom, och begått en feghet emot honom. Här är min trosbekännelse: Alldrig skall jag segt öfvergifva någon och olyckan skall alltid uti mig finna en oryggelig försvarare. -- General-prokuratorn svarade blott: Domstolen skall utlåta sig öfver Advocaten Draults förhållande efter hufvudsakens slut. -- Den 12 September förekom de fyra för falska och oredliga berättelser om rättegången i Rochellska saken anklagade Journalernes sak för den samma assiredomstolen, som dömt i detta mål. Herr Merillhou och de andra defensorerne ville göra den invändning gällande, att inga bestämda facta, om hvilka de berättat, blifvit upgifna emot utgifvarne, hvarföre de icke kunnat framställa några motbevis och vittnen, och ville bevisa, att detta inträdde här såsom en rättsfordran, oakadt den genom lagen af Martii månad detta år domstolarne i detta anseende förlänta makt, som här för första gången kom att användas. Men domstolen beslöt ogiltigheten af denna invändning. Den af rätten fällda dom utsattes ett års fängelse och 5000 f. cs böter för Herr Guise, ansvarig redacteur af *le constitutionel* och Herr Faucillon, utgifvare af *Journal du commerce*; sex månaders fängelse och 3000 f. cs böter för Hr. Legrainux, redacteur af *Courier Français*; en månad och 1000 f. cs för Herr Cassano, som utgifver *le Pilote*.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIERA

Thorsdagen den 3 October.

Om faran af historiska upgifters kungörande.

Bland de skäl, vissa scribenter anført mot utgifvandet af de Hemliga handlingarna om Gustaf III:s regering, är äfven ett, som vi anse nog märkeligt, för att skärskådas, ehuru vi ingalunda ämna att sjelfve blanda oss i striden om dessa Handlingars pålitlighet eller värde. Vi hafva väl en gång infört en insänd skrift, hvars författare är oss fullkomligt okänd; men vi hafva också förklarat, att vi för egen del icke kunna bedöma hufvudfrågan. Sättet, hvarpå striden blifvit förd, och de grundsatser, man därvid framställt, ligga deremot inom det allmänna vettets omdömeskrets.

Man har ropat mot dessa handlingars utgifvande, emedan de skulle väcka den utslocknade parti- och oenighets-andan.

Hvem igenkänner icke häri denna fega och föraktliga considerationslära, som påstås förbjuda vissa sanningars framställande, vissa handlingars granskning, emedan detta framställande, denna granskning kan göra ond blod, väcka förakt för hvad som behöfver aktning, verka lednad och modlöshet hos statens tjänare och split mellan folkklasserna! Om ej denna lära så ofta haft bedrägliga följder, skulle man vara fästad att kalla den ytterst löjlig.

Dess grund måste ligga i den öfvertygelsen, att alltid ett visst mått bedrägeri fordras, för att styra eller leda människorna; att man aldrig får våga att öppet visa dem deras rättigheter och belägenhet eller blotta det sätt, hvarpå de behandlas; att de annars aldrig förmås till lydnad och lugn; med ett ord, att de af naturen äro så elaka, att öfvertygelse och sanning icke förmå verka på dem. Mången driver detta system af elakhet och af kall liknöjdhet om människorna, dem han ej anser öfödan värdt att behandla öppet och redligt; mången åter af en kortsynt välmening. Om det förra slaget är platt ingen ting att säga; detta slagte kan ej förbättras. Det sednare är värdt en särdeles upmärksamhet, emedan det vanligen består af ganska godhjärtade, fast mörkrädda varelser, som, genom känslan af sin egen svaghet, förledas att betrakta människorna såsom ostyriga och vanartiga

barn, dem man måste leda, genom konst, genom fördöljande af en mängd saker, genom okunnighet om det onda här i världen och genom löfte om namnam i tid och evighet.

Är Svenska folket verkligen så cläudigt, att det icke tål en allvarsam undersökning om Gustaf III. och hans tid? Skola gamla partier och tvedrägter åter upstå genom en dylik undersökning? Tror man då, att partier väckas genom historiska upgifters framdragande, äfven om de skulle vara falska? Har ej constitutionen bättre förebyggt dessa partiernas onda verkan, än att de skulle blifva farliga för lugnet och medborgerligt väl, äfven om en eller annan skulle, i minnet af ett förloradt fördärfligt inflytande eller af gamla oförrätter mellan olika stånd, plåga sitt sinne med orimliga tankar? tankar, som man lika lätt hyser och nästan äro fördärfligare, om de hemtas ur traditioner och sqvaller, än om de skulle väckas af offentliga undersökningar?

Och hvad är det då, som skulle väcka partierna här? Måne den upgiften, att Adelen, fastän misstänkt då för aristokratiska och hersklystna afsigter, dock i sjelfva verket arbetade för medborgares fri- och rättigheter i allmänhet? Skall Adelen, af denna upgift, förledas till hat mot de öfriga stånden, som derigenom föras till erkännande af ett ädelt drag i dess historia? Skola de öfriga stånden fatta hat till Adelen, för det att de få underrättelser, som visa dess patriotism? Och i fall man också ville lemna kapitlet om hat, skall då föraktet fortplantas på någon, för det att man får veta, att hans förfäder gjort föraktliga gärningar, om NB. han sjelf icke träder i deras fotspar?

Om enskilda personer i en förfluten tid framställas i en ofördelaktig dager, om deras hemliga gärningar och dessas motiver upträckas; så kan däraf icke födas partihat, ej en gång ett farligt enskildt hat eller förakt, emedan dess föremål ej mera finnes.

För att med få ord uttrycka vår mening om detta skrik öfver partiandans och tvedrägtens väckande genom historiska undersökningar och upgifter, så är den intet annat än det väl kända begäret att strida med alla vapen och samla en bundt af stora, klingande ord, för att därmed slå sin mot-

ståndare i ansigtet, utan att besinna, om de passa eller icke, om de äro tagna från östan eller västan. Partier äro nu en gång antagna såsom den buse; hvarmed man skrämt fullvuxna barn, alltifrån 1772 års revolution intill närvarande tid. De äro ett verkligt ondt, i synnerhet då de kunna uträtta så mycket som under 1720 års constitution; men oftast är det den crassa despotismens apostlar, som mest predika mot dem, emedan de kalla allt ömdöme öfver sig, allt undersökning om favoriters förvaltning ett partiskrik. Enväldets och den politiska sömnens värmer hafva intet verksammare vapen än fruktan för partier. Kejsar El Yazid i Marocco blef en gång förargad öfver ett gräl mellan två af sina hofmän. Han lät då skära halsarna af dem bägge — och det blef fullkomligt tyst och lugnt. Hur mången skulle ej önska att få på detta enkla och korta sätt tysta allt parti-gräl!

Gustaf III., såsom hvarje historisk person, måste, till en början åtminstone, bedömas ur olika synpunkter, allt efter de bedömandes olika åsichter och — Guds äfven — intressen. Men må striden (och kanske är det denna rent af litterära tvist, hvilken man fruktar såsom en partistrid) blott drifvas ärligt; må man bevisa, hvad man framdrager; må man raisonera sundt och icke inblanda vinkar om faror, som ej existera; må man icke först döma och sedan leta efter handlingar att stödja domen på — och striden blifver, långt ifrån att vara farlig och otillbörlig, tvärtom ett medel att påskynda utslaget och göra det tillförlitligt, ty han tvingar de stridande till att forska efter vapen, hvarmed de ömsesidigt kunna värja sig, d. v. s. facta och handlingar, hvilka annars kanske ej blifvit efterspanade och förkommit.

Dramatik.

Hvem ser icke, att theatern, om den är af rätta slaget och innerligt intresserar allmänheten, har stort inslytande på dess bildning och tänkesätt! Hjälten, fosterlandets räddare, värdigt och nationligt framställd på scenen, måste höja folkets känsla af sitt värde, stegra dess patriotism och väcka det sanna begäret till ära. Det genuina skämtet, den verkliga komiken, sådan nemligen som den kan senteras af allmänheten, kryddar lifvets bittra kalk och framtrollar glädjen, denna ovärderliga Guds gåfva. Jag ser icke spektaklet, för att lära kalla hvardagsläxor, dem jag kan höra i hvarje samqväm, läsa i hvarje compendium; jag

behöfver ej ett skådespel, för att veta, att den, som mördar, oftast blir upptäckt och får dö, eller för att se, att den, som är älskvärdast, eller som har den fintligaste drängen, eller förstår vinna soubretten, lyckas i sitt frieri, eller för att beundra konstiga skator eller hundar. Jag går dit, för att åskådligt lära känna den besynnerliga Cameleonten människohjärtat, för att skakas af dess strider med sig sjelft, pligterna och ett förfärligt öde (och NB. icke hvardagliga strider eller hvardagliga människors strider); jag går dit, för att skakas och luttras genom åsynen af handlingar af en djup förfärlig art; eller ock går jag dit, för att le åt det sanna snillets excentriska lekar, åt de oförklarliga bizarrerierna hos människan.

Vanligen får man dock ansenligt afpruta på sina anspråk och nöja sig med några vackra ord, i stället för en djupt gripande tragisk plan och ande, med några strödda löjligen belägenheter och infall, i stället för en äkta komisk plan. Man får hålla till godo nakna Skants-Tullsscener, i stället för Tragik, och plumpa tvätydigheter, i stället för skämtets luftiga slöja öfver lifvets löjligheter och contradictioner.

Men det är ej härom, som nu egentligen är fråga. Kanske har man något skäl att fordrasunda läror i medborgerliga ämnen äfven från scenen. Bland mångfaldiga anledningar till denna anmärkning kan man för ro skull framtaga en. I vissa piecer ser man oskyldiga personer anklagas, dömas till döden och utföras till afrättsplatsen, på de ofullkomligaste anledningar. Man ser sedermera den verkliga brottslige upptäckas och den oskyldige befrias. Däröfver tackar han innerligen sin Gud och anser sig högst lycklig att hafva slappit ett -- hårdt öde, då det verkligen är ingen ting annat än — en oförlätlig odaglighet eller ondska hos domaren. Denne håller tal om oskuldens belöning och om försynens underliga vägar att rädda henne — ur usla domares klor.

Hvad är nu fabula docet af dylika skådespel? Jo, den förståndige harmas och den enfaldige vänjer sig att anse enda räddningsmedlet medan vrängvisa domar vara — Guds försyn. Så mycket böjligare blifver hopen att underkasta sig våldet utan knot, afvaktande med tålmod, att himlen skall rädda den oskyldige -- genom en huad eller en skata.

Den hufvudsakliga läran, som uttryckligen drifves i dessa djurpiecer, är den, att den anklagade bör bevisa sin oskuld, så snart de lumpnaste anledningar tala mot honom. Till hvilka vackra resultat denna lära kan leda, har man

någon gång sett i verkligheten; och tillförlitligheten däraf bör inskräpas från scenen. Kan den anklagade ej bevisa sin oskuld, så är domaren fri för all förebräelse att hafva dömt honom till döden.

Det är anmärkningsvärdt, att man egentligen ser domare oförskämdt drifva detta spel i de piécer där hufvudrolerna ageras af djur. Dessa piécer äro troligen ämnade att inskräpa öfvertygelsen om människors och i synnerhet domares företräde framför djuren.

Theatren är icke inrättad, för att därifrån undervisa folket i politik och lagfarenhet. Men den är troligen icke eller inrättad, för att inskräpa och invänja hvad som på det hiskligaste svär mot all sann grundsats i dessa vetenskaper.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. De senaste underrättelserna om Grekiska angelägenheterna hafva antagit en mera gynnande karakter, och låta ännu hoppas en lycklig framgång, ehuru man ingen ting mindre än med visshet kan säga, hvad som verkligen tilldragit sig för eller emot. — Från Livorno skrifer man under d. 2 Sept. Helleniska regeringens officiella berättelse af d. 12 Augusti g. st. har på sexton dagar anländt hit med ett fartyg från Spetza. Tillika erfar man genom bref, att den Grekiska flottan; 60 segel stark, är i begrepp att utlöpa. Hon förer 22 brännare med sig. Prins Maurokordato befinner sig i Wrachori och Mesolongi. Odysseus är den grekiska saken trogen; han står i Thermopylerna. Cassandra är åter i Grekernas händer. Fiendernes öfvermakt och några anförarens oenighet voro skuld, att Grekerne måste vika från flera punkter; nu hafva de åter intagit sina förra ställningar. De reguliera Grekiska corpser och de utländske Grekvännerne hafva i flera träffningar gjort underverk af tapperhet. General Normans corps har förlorat 60 man. Grekelands kritiska belägenhet måste tillräknas den omständighet, att vår regering är utblottad på alla penningemedel. Snar hjälp är en nöden. Hvarje minut är under närvarande belägenhet en vinst. Den omnämnda officiella berättelsen innehåller: "Ölverbefälhafvaren i Rumelien Chorsehid Pascha, hade fattat det beslut, att framtränga i Peloponesos, sedan han förgäflves benödat sig, att intränga i det vestliga Hellas, där han upoffrat mer än 8000 Albanesare vid Sulis belägring. Sedan han sammanbragt en betydlig makt, hvares

första häftiga påträngande de olycklige Hellenerne icke förmådde utstå, hade han framryckt till Beotien och därifrån in i Peloponesos, ända till slätterna vid Napoli di Romania, som enligt skedd öfverenskommelse just då borde gifva sig. Regeringen, som insåg den fara hvilken hotade fäderneslandet, vidtog hastigt de tjenligaste steg, och i stället att draga sig tillbaka med trupperna, beslöt hon, att låta de samma rycka fram emot fienden, och att sjelf begifva sig på de fartyg som blockerade Napoli di Romania. Hustrurna och barnskickades i det inre af landet, för att därigenom så mycket säkrare sörja för deras säkerhet. Regeringen drog omsorg, att alla förråd af argolisk spannemål, äfvensom af Arabiskt hvete, blefvo bortskaffade, och att trupper från alla håll hastigt drogo sig tillsammans för att innesluta fienden i Argolis. På detta sätt tvangs denue genom hunger och nöd och små Helleniska truppers anfall, att draga sig tillbaka till Korinth, där han hoppades, att genom den vid Patra liggande flottan erhålla lifsmedel och att behålla ryggen frigenom besättningen i Akrokorinth, som hade måst öfverlemnas åt fienden, emedan det var aldeles utblottadt på kanoner och ammunition, som man förut behöft på andra ställen. Under det nu Turkarne drogo sig tillbaka till Korinth (d. 7 & 8 Augusti n. st.) afskuro Hellenerne dem ifrån Argolis, därigenom att de ställde sig emot fienden, man emot man, med det oryggeliga beslut, att antingen till intet göra honom eller att dö, och vunno så en lysande seger. Tre tusende fiender blefvo på fältet, förutan de sårade, hvilkas antal ännu icke är känt. Två tusende hästar, ett hundrade femtio kameler, allt krigsförråd, och all tross blefvo i segrarnes händer. Hellenernas entusiasm i den heliga striden är stor, äfven så stor bestörtningen hos fienden, som var tvungen att ropa: "Nåd! lät oss retirera." Äfven i denna rysliga strid har fältberren Nikitas åter visat sig fruktansvärd och gjort sig värdig det namn, som blifvit honora tillagdt af hans krigare, som kalla honom Turkfrätare. I denna träffning blef äfven den forna Storzviziren Ali Pascha; då däremot endast 160 Hellenere föllo. Nu är striden endast inskränkt till Korinth, där fienderna ännu hålla sig. Denna Grekernas entusiasm, denna regeringens energie gifver åter grundadt hopp, att fienden aldrig skall vinna öfvermakten öfver Grekerne; och lika så stort som det underverk är, att Hellenerne oagtadt denna olika strid blifvit segrare, lika oförgätligt skall ock minnet däraf blifva hos efterverlden. — Underrättelser öfver Trieste af d. 20 Augusti säga: Det har lyckats våra före-